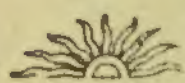

رمضان ۱ - ۲ نجی سان هر نومر نيك بهاسی ۱ سر

برایکی مفتاده

برقائار تارقا

لادورغان

دینی ماس

علمی سیاسی

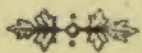
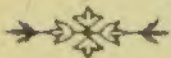
اجتماعی

اقتصادی

ادبی اخلاقی

تنقیدی

مجموعه دور

شرقی تورکستان استقلال جمعیتی نيك ناشر افکاری تورور
شعاری : دینده ، تیلده ، دلده ، فکرده ، ایشده ، برلامک دور

تاریخ تاسیس سنه ۱۳۵۲ - رمضان - اداره جایی استقلال جمعیتی
باش محرری : صوفی زاده .

مندرجہ

- ۱ - مرام و مقصد یمز
- ۲ - جمعیت نیک نظام نامہ سی
- ۳ - ولایت استقلال دھرمہ سی
- ۴ - شرقی ترکستان دولت قورولوشی
- ۵ - یانکی تعین لر
- ۶ - قانون اساسی
- ۷ - شرقی ترکستان انقلابی حرکت تاریخی
- ۸ - نوںکان خاندلر
- ۹ - استقلال دیواندہ
- ۱۰ - کاشغر فتنہ چیلر یغہ مراجعت
- ۱۱ - علمدہ قوت شرف و عزت
- ۱۲ - بزغہ تاش پورہ کلی ایش چیلر کرہک
- ۱۳ - تورک اوغلومز
- ۱۴ - شرقی ترکستاندہ بوکونکی حیات
- ۱۵ - شرقی ترکستان پول مسئلہ سی
- ۱۶ - حیوانات توار دشندن النغان حکایہ
- ۱۷ - دور - استقبال باشلاندى
- ۱۸ - التامی تاغلری
- ۱۹ - غیبتلی باقور
- ۲۰ - عثمان علی بدینیک دوتیلر سی
- ۲۱ - وکیل عبداللطیف افند دنی تشریفی
- ۲۲ - ملی مطبعہ
- ۲۳ - ملی امانت غلادانی بانقہ سی

صوفی زادہ

علمی ہیئت

صوفی زادہ

علمی ہیئت

صوفی زادہ

مجاہد

یوسف مطہر فیک

باتور

عبدالرحمن لقمان

صوفی زادہ

محمود ندیم نیک

کریم خان

صوفی زادہ

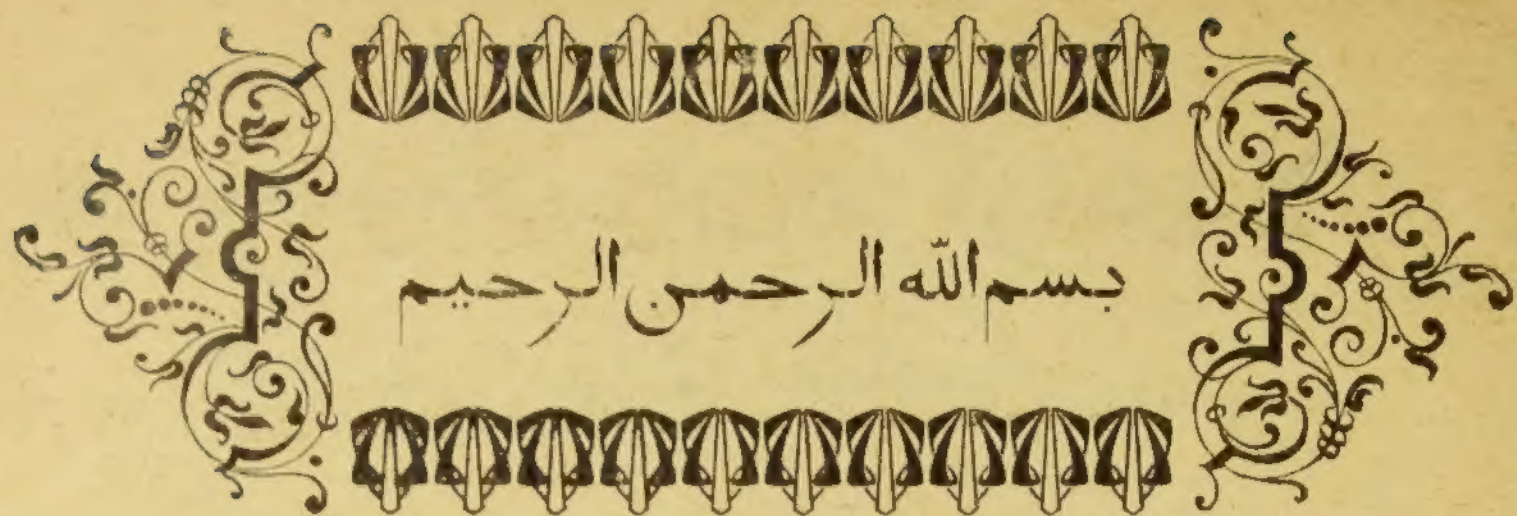
کریم خان

طوغرول نیک

محمود ندیم نیک

صوفی زادہ

یوسف خان

مرام و مقصد .

استقلال مجموعه سی — جمعیت نینک فکر لرینی مسلک و مقصد لرینی یورت داشلریمز نیک اوترا لرنده تارقاتا دورغان ترجماندور اوتکان کونلریمزدن — و استقبالیمازدن آچی تاتلی معلومات بریب کیلغوسینی تامینی غمملت افکار عامه سینی تیارلایدورغان آینه دور . ۵۸ یل لبق اوزون بر دور ایچنده تواقولوقنک تورلی اچق الم لرینی تارتقان یورتداشلریمز سانسز قربانلر بریش نتیجه سننده قولیغه کرغزغان آزادلقنک و دینی ملی حاکمیتنی استحکامی و کینکایشی یولیده سیاسی اجتماعی علمی ادبی رهبرلق ایتشدور .

مسلکیمز . افراط و تفریطدن اونکلق وسوالوقدن یاک اورتا اصلاحیلقدوراندی قانونی الهی قرآن حکیم و سنت رسول کریم دائیره سننده حرکت قیودیمز مقصدیمز — یورتداشلریمز غه خصوصاً — و دینداشلریمز غه عموماً ایکی جهان سعادت یغه ایرشدور غوچی وسیله لرینی آچق حقیقلر برلن بیان قلیش ایله برابر دینی علمی ادبی تشویقات و ترغیباتلردن عبارت قلم خدمتیدور . داخلدن و خارجدن اقتدارلق ذوات کراملر نیک مقاله لری اوچون [مسلکیمز سفیدور لوق شرطی برلن] مجموعه مز نیک بتلری آچوقدور . کونکل خزینه لرنده ساقلا تغان ملی تویغولرینی الانکلی درد لرینی آچق سوزلاش زمانی ضیالی لرمز غه منا ایدمی کیلیدی — دیلده غی حسابا لیرینی میدانغه ایدمی چبقار ماغان منورلر یشه قاچان اظهار قیلورلر .

بزرده فکر بزرده نیت خدمت علمیه دور
قصدیمز بولمق وکل ایلحکه توره یا آفسقال
ملتیم آشی ایله ناندده یوقدور کاریمز
فکریمزده بوکی و اقلقغه هیچ یوقدور مجال

بزدن غیرت و حرکت ، تنکری تعالی دن توفیق و برضکت ،

شرقی تورکستان مرکز استقلال جمعیتی نیک نظامنامہ سی

جمعیت نیک مقصد و مرامی

ہو کونہ قدر یاشاب کیلغان مخفی سیاسی می جمعیتلریمز - اویوشمہ لریمز - یورتیمز نیک چونک قسملری ایرکلیق شریفہ ایکہ بولہ نفی توغراو ، ایندی صحیفہ دوات حمایہ سندہ [شرقی تورکستان استقلال جمعیتی] نامی برلن چقاندور ، و ارشود نظامنامہ اعضا لریمزہ سما دستورالعمل بولوب تانیلدور .

مادہ لار — ۲۴ — عدد دور .

۱ یورتیمزده بولغان چونک اوز یگاریشدر نتیجہ سندہ تئکری تعالی نیک لطف و عنایتی ایله یورتیمز نیک چونک قسملری ایرک بولوب اسلام دولتی فوروش مسئلہ سی آلدیمز غہ کیلدی .

۲ یورتیمز لریمز اوزون یل لردن تارقیب بیکانہ لری نیک زور لوفی آستندہ قاراقلیق ده ایزیلیب کیلدی ، ایرکلیقہ ایکہ بولغانیمز نیک بو یوزی حاضر غیجہ بر بیللق اوزون زمان ایچیدہ ولایتیمز نیک بعضی قسم لریده اوز آراتالاش هر کشی اوز باشیچہ لقی برلن عمر اوزدی ، دوات و ملت نیک حال و استقبالی نورقونجلی توزمیشده قالہ باشلادی . بونیک اوچون استقلال جمعیتی ، دولت فورولشی ایشلرینی آغر بولغاندقینی کوز آلدیدہ توتوب حکومت یارلیقلریغہ یاردمہ بولاندور .

۳ دولتنک دینی ملی سیاسی مدنی ہم اقتصادی قورولشی یولندہ خدمت قلیشک ہم دولت اسلامبہ غہ یاردمہ بولوشنک استقلال جمعیتی اوزیغہ اولوغ وظیفہ دیب بلور .

۴ بیوک یورتیمز نیک استقلال یولندہ قورولوشیغہ زور اهمیت برپ نشریات تشویقات ترغیبات تمرینات یوللری برلن استقلال وکریفی تارقانیش ، و یورتدا اهل اسلام توقانلریمزنی اویشبو یولددغی امید لرینی یرلاشدوروب شول استقلال بایراغی نیک آستیغہ یغیب توپلاشنک آلدیدہ توتادور .

۵ دینی ملی سیاسی معارف و اقتصادی مؤسسہ لردہ ایش قلیش اوچون استقلال جمعیتی - اوزینک ایش بیلا دورغان اعضا لردین خدمتچیلر بیریشنی کوز آلدیدہ توتادور .

•
§ ۶ استقلال جمعیتی ، اوزینك مقصدلرینی وجودغە چىقازماق اوچون
اعضالرينك قوتى برلن اوشبو ایشلرنى قلور .

آ (دوات اسلامیه نيك استقلال يولیده قورولوشی اوچون خدمت قلور .
ب) مرکزده ولايتلرده دوات قورولوشی اوچون لازم بولادورغان ایش
چیلرنی حکومتك طلبی برلن تقدیم قلور .

ت (معارف يوللارنده استقلال جمعیتی مکتبلر مدرسهلر خصوصی اویسلر
آچیشده دولتغه یاردمده بولور .

ث (نشریات ایشلارنده حکومت هم اعضالرينك یاردمی برلن کتاب ،
مجموعه ، کزیتہ ، چقازیش مطبعهلر تشکیل قلمیشغه اوخشاش ملتتک بلند
لاندرش يولنده ایش قلور .

ج (دولتتک اقتصادی قورولوشیغه استقلال جمعیتی چونك اهمیت بیریب
تجارت صناعت مالیه نقلیات ایشلارنده تورلی لائحهلر توزوب هم تشکیلات
ایشلارنده دولتغه یاردمده بولور .

جمعیت نيك قورولوشی

§ ۷ استقلال جمعیتی دینی ملی بر جمعیت بولوب نظامنامه سی دوات طرفندن
تصدیق قلایرلور .

§ ۸ جمعیت نيك تپه سنده اداره قلعوچی مرکز دائره سی بولور .

§ ۹ مرکز اداره بر رئیس ، ایکی معاون ، باش کاتب ، خزینه چی ، همده
اعضالردن جمعی ۹ - کشیق هیئت بولور .

§ ۱۰ استقلال جمعیتی نیک مالیه ایشلرینی تفتیش قلمق اوچون اوچ کشی
دن قوشمه تفتیش هیئتی بولور .

§ ۱۱ مرکز اداره هم تیکشیش هیئتی اعضالرنیک عمومی مجلسنده
سایلا نیب تعین بولور .

§ ۱۲ جمعیت نیک عمومی مجلسلری هر آیده بر قاتار - یا که هیئت نیک
توختامی برلن قیچقریلور .

اعضالر حقنده

§ ۱۳ استقلال جمعیتی نیک توقان یولسلرینی قبول تو توب جمعیت غه
اعضالقنی خاهلهغان ، دین و ملت پرور یولداشلر علمای کرام ، فضلا ادا
تجار کی یورت اعیانلری خصوصاً حربی و ملکی مأمورلر ، کاسب
دهقان دردلی غایه لی ملت باله لری اعضالیقغه قبول بولورلر . شونینک برلن
برابر جمعیت نیک توختام لرینک هر بر اعضا اوزی اوچون مجبوری دیب
سانایدور .

§ ۱۴ جمعیتکه اعضا بولوشنیک خاهلاغان کشیلر عریضه بیریب جمعیت
نیک اعضالردن ایکی کشینک کفالتی برلن هیئت نیک قراری ایله اعضالیقغه

قبول قىلىنورلر .

§ ۱۵ ھر بر اعضا جمعيت نيك عمومى مجلسى نيك توختامى برلن تەين قىلنغان مقدارده اعضالق بدلى تولايدور .

§ ۱۶ ھر بر اعضا كە هيئت طرفندن اعضالق وئىقەسى بىريلور .

§ ۱۷ استقلال جمعيتى نيك توتقان يوللريغە ، قىلغان ايشلريغە ضرر كىتور غان اعضالر ، هيئت نيك توختامى برلن ھىدەليب جمعيتدن چقاريليب ناملىرى عمومى مجلسلرده اعلان قىلنور .

” جمعيت نيك سرمايەلىرى ”

§ ۱۸ استقلال جمعيتى نيك مقصدلر ينى وجودغە چقارماق اوچون اداره نيك خزينەسى بولور .

§ ۱۹ سرمايە اوشبو يوللر ايله يغىلور .

۱ - اعضالق بدلى .

۲ - حكومت ھم تورلى تشكىلاتلر نيك اعانەلىرى .

۳ - خصوصى كشىلر نيك تىجارىتخانەلر نيك اعانەلىرى .

۴ - ينىە تورلى يوللر

§ ۲۰ جمعيت نيك سرمايەلر ينى مخصوص دفترلرغە يازىلوب حساب

يورىتلوب عمومى مجلسلرغە ھر اوچ آيدە بر قاتار حساب برىليب ھم

جمعیت نیک فکر تارقاتنوجیسی بولغان استقلال مجموعه سنده درج قلمور .

جمعیت نیک شعبه اوچاقلری

§ ۲۱ جمعیت ، اداره نیک مقصدلرینی تارقاتماق غه همده ولایت ناحیه ، کینت هم محله لرده ایش قلیشفه لازم بولغان یرلرده ، ولایت و ناحیه شعبه لرینی آچادور ، و اوشبو شعبه لر مرکز اداره رهبرلقی برلن محلی اعضاالنیک طرفندن اداره قلمور .

§ ۲۲ کنت و محله ایچلرنده ایش قلیش اوچون ولایت هم ناحیه شعبه لر طرفندن ، استقلال جمعیتی نیک ، اوچاقلری آچیلور ، اوچاقلر ، کاتب هم شعبه لرده غی رهبرلر طرفندن اداره قلمور .

جمعیت نیک حقوقلری

§ ۲۳ استقلال جمعیتی کامل حقوقلی برتشیکیلات بولغانلقی توغرالو اوز نامی دن تورلی معامله قلیب ملک آلیشفه یا که ساتشفه حق بولور .

§ ۲۴ جمعیت نیک اوزینک نامی یازیلغان تامغوسی بولور .

§ ۲۵ احتیاجاتنک ایجابنه کوره نظامنامه نیک کینکایتش یا که قسیقارتش هیئت ریاست نیک اختیارنده دور .

§ ۲۵ اوشبو ماده لق نظامنامه ، شرقی تورکستان دولت باش وکالتی

طرفندن كوريلاب ۵۲ - يل ۹ - نجى شعبانده - تصديق قلندى .
باش و كیل : ثابت عبدالباقي

دستخيز بولمى

كاشغرولايت استقلال محكمهسى نيك قورولوشى

آله آيدن بيري ولايتده دوام ايتقان داخلي انتظام سزقلردن يورتداش
لر يمز تويوب بيزيش آلدنده تورادور ايردى ، مركزى حكومتتمز بومسئلهنى
نظر اعتبار غايب كاشغرولايت استقلال محكمه شعبهسى قوروش حقنده
۲۶ نجى جمادى الثانى تاريخلى عالي يارلق ايله ۵۷ - مادهلق نظامنامه يباردى .
شول مناسبت بران ۸ نجى رجبده بولوب اوتقان قومندانلر نيك معاھدە سيفه
بناء قومندانلر مجلسى نيك ۲ نجى نومرلىق توختاميفه موافق حكومت اورده
سندە استقلال محكمهسى ۹ نجى رجبده آچليب ثابت عبدالباقي حاجى رئيس
جفاق قاضى معاون ، موسى داملا باش كاتب ، محمد رحيم آخوند ايله امين آخوند
لر اعضا بولوب تعين لانيب ايش يورغوزه باشلاديلر . احمد توفيق افندى
محكمه غه رئيس بولوشنك خاھله غان ايسه ده قومندانلر قبول قيلمىغانلرى
توغرالو - اول زاتنى بولك مناسب خدمتغه قيوشنى موافق كورولدى .

استقلال محکمه سی آچلیب ایشکده باشلاغان کوندن اعتباراً مقصد و مرام
لرینی بیان ولیب اعلان کاغذلرینی جای جایلرغه یاپوشتوروب حربی و ملکی
انتظام سزقلارنی توکاتیب دوات ایشلرینی اصلاح قلمش یولیده تیکشلی تدبیر
و چاره لرنیک کوره باشلادی .

شول مناسبت برلن ملکی دائره لرده اوز کاریش یاسالیدی .

تینق سوده بالیق اولاش - قینلوقی غه دوچار بولوش - قورقوجیغه توشغان
بعضی بوزوق اوز باشیچه قوتدانلر ، عهدیدن یانیب مرتد بولوش اوستیغه
محکمه نیک ازاله سیغه آچق روشده کریشیم وحشیانه مدرلا ماقفه توتندی .
جمله دن بریسی عدی فائصدی خائنه وحشیانه حرکتلری ایدی ، اول
بوزوقباش فائصد بولسه دولت و ملت غه قلفان خیانتلری اوچون شرع
شریفیات عادل حکمی . ان لائق جزا ترتیب فساد و فتنه لریدن ملت
قوتلوب شهر و صحرالرده آسایشته لازم برلاشدی : عدی نیک قالفن
قوتقان جنایتچی بولمیشلرینی قولقه آلیب یورتده امنیت عمومیه نیک تولا
معناسی برلن یورغوزوش یولیده تعقیب دوام قلماقده .

جمعیت باش کاتبی : صوفی زاده

شرقی ترکستان دولت قورولوشی

هرتوننک کوندوزی ، هرکوندوزنیک تونی بولور ، بونیسی بملکایدور

[illegible]

بند عليه كوپ وقتندن بیری فکر، زنك مشغول قىلغان بىوك هم بيك
 آغیر اوشبو مهم مسئله نك مذاكره سى تامورداش عالی رهبرلر يميز نيك
 اتفقى برين ۲۴ نجى رجب بکشمبه كون حربى قومندانلر نيك [ميثاق ملی]
 كچه سنده بولوب اوتقان قوماندانلر مجلسى نيك ۱ - نجى توختاملر يغه
 موافق شرقى تركستان دولتينى قوروشغه اتفاق قىلدى ، هيئت رياست طرفندن
 دولت فورولوش بيان نامه سى توزولوب تيارلايب اعضالانىب تامغولر
 باسلىدى

آرتدى ساعت ۱۰ - ده حربى قومندانلر ملكى مأمورلر ، يورت
 نمايندهلرى مملكت اعيانلرى ، ناشلق ، استقلال ، نشر معارف هلال احمر
 جمعيلر بيك هيئتلرى ، دارالمعلمين طلبه لر ينك ملی مارش لر ينى اوفوب ملت نك
 دردى كونكلىي ايرىتب انتظامايله تومن بويىغه كىكره ملت مبدانىغه يغلدىلر .
 نم بشقه ۷۰۰۰ منك عسكر ، ۱۳۰۰۰ منك خلق ، مجموعى ۲۰۰۰۰ دن
 آرق كشى اشتراك ايتدى ، نمايشنيك هيئت رياستى طرفندن شرقى تركستان
 دولت فورولوشى نيك اوشبو بيان نامه سى اوقولدى .

شرقى تركستان دولت فورولوشى نيك بى نامه سى

۱۳۵۲ نجى يل ۲۴ نجى رجب .

الله تعالى نيك ياردم و مهربانلىقى غه ، و رئيس معظم مير خواجم نياز

حاجم ابن امين نياز حاجم حضرت تلو بنديك لياقتلق صلاحيت لق و كيللرينيك
اتفاقرينه و بوتون لشكر اسلام عسكرباشلقلى قومندانلرينيك ، و بارچه
فقرالرينيك موافقت برلكلرينغه سويادب مستقل شرقى تركستانلرينيك برنجى
حكومت موقتةسى توپنده بيان قلنغان طريقهده قورولدى .

باش و كيل :	ثابت عبدالباقي .
داخليه ناظرى :	سعيدزاده يونس بيك .
خارجيه ناظرى :	قاسم جان حاجى .
معارف ناظرى :	عبدالكريم خان مخدوم .
حربيه ناظرى :	امير عسكر اوروز بيك .
اوقاف ناظرى :	شمس الدين توردى حاجى .
عدايه ناظرى :	ظريف قارى حاجى .
زراعت تجارت ناظرى :	ابوالحسن حاجى .
ماليه ناظرى :	على آخوند باي .
و كيل لر هيئتلرينغه مأمور :	حاجى اعلم آخون .
حفظ صحت ناظرى :	عبداللہ خانى .

دولت قورولوشيدىن مقصد

حكومت نيك اينك برنجى وظيفهسى

توشونىدوروب تورادور . خىق نىك آمىن آمىن آوازلىرى كوك
كنىذغه اورلادى .

نمايش ، تومن بويىدىن شىر ايجىغا قاراپ يوردى ، عيدگاه ميدانيغه
كليب توختاب خشتين سىراى ارگىزە سىندە پىش ناقدن ناطقلىر ترتيب ايله
نطق سوزلەيلر ، ناطقلىر ، باش وكىل ثابت عبدالباقي ، قاضى عسكر
محمد جان آخوند هلال احمر جمعيتى نىك آتاي موسى افندى غايىب نظرى
وباشقه ذواتلردن عبارت ايدى ، ناطقلىرى نىك ناطقلىرى - دولت فو ، ولوشىغه
عائىد افادەلر ايدى .

مرکز قومندانى

مرکز قومندان نىك قىلە دورغان ايشلىرى .

مرکز قومندانى ، ملتداك محافظتى اوچون
تورغان عسكر باشلىقىدور .

وظیفه لر .

۱- يورت نىك عموم راحت و تنجلىغە ايگە دور .

۲- پوليس . وژاندارمەلر - يوق يرلرده اوير نىك راحت و تنجلىقى مرکز
قومندانغه تابە دور .

۳ - همه عسکر باشلقلری و باشقه خلقلرهم حکومت نیک قابویغه قرشی تورالمایدور .

۴ - حکومت نیک تعین فلغان قابویغه قارشیلوق فلغانلرغه مهایت قایع جزا بیرلور .

۵ - مرکز قومندانی ، قابونغا موافق ایش ولسه اهالی بیات طاعت المایق لازم و ضرور دور ، اگر مرکز قومندانی قابونغا خلافه دایش ولسه ، حق اولری مرکز ، و باشقه نظارلرعه عرض بران احوال بیف دور .

۶ - مرکز قومندانی بونون فقرالرنیک راحت و تسجلقبغه ایگه دور .

۷ - فقرالرغه عسکرلر طرفدن آزار ، کلفت و ظلم فلغانلر بولسه مرکز قومندانی باریرغه الیب باریب تحقیق فلنور ، آندن کین شونداغ عسکرلرغه شریعت قابونی بران نهایی قایع جزا بیرلور .

۸ - شریعت حکمنغه اوز ماغانلرغه آغیر جزا بیریلور .

۹ - کیچکسی ناعت اوچدن کین کوچه و بازارلرده بیکاریورغان عسکرلر

توتولسه مرکز قومندانی و اوز عسکر باشلقلری طرفندن قایع جزا بیریلور .

۱۰ - عسکرلر اوز کاته لر یغه اطاعت فلغاندیک باشقه عسکر باشلقلریغه هم

اطاعت و حرمت قلور .

۱۱ - عسکرلر کاته لریدن اجازتسز کوچه و بازارلرغه چیقالمایدور ، اگرده

اجازتسىز چاقىسى لىر تو تولوب كاتەلىرى طرفىدىن جزا بىرىلور .

۱۲ - بىكار غەلىق آلقان عىسكرلر غە عىسكرى قانۇن بىرلن چىنىك جزا بىرىلور .

۱۳ - نوبىتىلىرى كىچىك و كوندوز توختە دىكان زمان قانداغ آدم بولسى بولسون

توختە ماقفە مجبور دور . اوچونجى مرتبە توختە دىكان زمان توختە ماقى ضرور

دور اكر - توختە ماسە نوبىتچى آنادور . كىن نوبىتچى مسئۇل بولمايدور .

شرقى تركستان دولتى بىك باش و كلى : نابت عبدالباقى .

” يىنگى تعىنلر ”

بىموردوق سان ۱ §

۵۲ نجى يل

شرقى تركستان حربىيە ناظىرى نىك فرمان عاليسى بىرلن . ۲۷ - رجب

بو كوندن باشلاپ حكومت موقتە نىك قورولوشى مناسبتى بىرلن وزىرلر

قرارىغە بىنائە مەن اورازىك اوز وظىفەم حربىيە ناظىرلىقىغە اولتۇروب

اوشبو تارىخىدىن اعتباراً ئىش باشلادىم ، بو كوندن تارتىپ بارچە قومندانلر

، عىسكر باشلىقلارى ، مىنك باشلىلر مىنىم اختيارىم دە بولىپ ھىر بر فرمانلر ىمنى

عملکه آشیریب امریمغه اصاعت قلشغه مجبور دئورلر .

بیموردوق سان § ۲

باش وکالت نیک ۱۵ نجی روملق فرمایغه بقاء سلصن بات بختیار
زاده لی اوزودغه معاون تعین قلدیم اوشبو کوندن اعتباراً اوزنیات وظیفه
سینی اجرا قلماق اوچون اجتماع قاور .

عسکری لوازمات وظیفه لرینی عسکری احتیاجلرینی تیارلر ، همه
عسکرلرینی هه یاراغلرینی حسابینی آلور ، و شونککه اوختاش حربیه
ایشیکه عائد ایشلرینی بجا کلتوروشی مجبور یدور .

حربیه ناظری : اوراز نیک

یارلیق - سان ۱ - ۲۶ - نجی رجب

۲۶ نجی رجب تأریخی ملی میثاق کیچه سنده بولوب اوتغان قومندانلر
مجلسی نیک ۲ نجی سانلق توختامیغه موافق مین غایب فائید اوغلی یوسف جان
مرکز قومندانلق خدمتینی قبول قیلب تیکشلی وظیفه لریم بران مشغول بولوش

غہ کیر شدیم ، بناء حاکم خان نور م اوعلی سید قدرت اللہ خان بنی اوز و مغد رنجی
معاون تعین شدیم اور شہر کو دین باشلاب تیکشلی وظیفہ لر بنی یور غور و شغہ
اجتہاد قلمو نلر . میر کر قومندانی : یوسف جان .

داخلیہ نظری طرفندن مرکزی - پولیس - یاساول - بولوب منکباشی
قومندان - کچدک بیک تعین بولوب ، تیکشلی وظیفہ لر بنی یور غوزہ باشلادی .
مرکزی یاساول ، باشلقاغہ معاون بولوب نظم الدین یوزبشی
تعین بولدی .

ناظر لر ہیڈنی نبات ۵ - سالملق بوحقامغہ بناء - شرقی ترکستان تجارت
و رراعہ طالعہ رنجی معاون بولوب ساطع بیک داودی افندی تعین
فلمدی کور فوسی تیکشلی وظیفہ لر بنی یور غوز و شغہ غیرت قلمقاده .
شرقی ترکستان داخلیہ ناظر یغہ معاون بولوب عبداللہ داملا تعین اتیلدی
- ایکنچی معاون ہمیشلر مسیری عبدالرحمن افندی تعینلاندی .

باس کاد بولوب استاذ محترم ملا موسی اعلم تعینلاندی .
شرقی ترکستان اوقاف نظارتینہ معاون ناظر بولوب صوفیزادہ تعینلاندی .
شرقی ترکستان مالیہ نظارتینہ معاون ناظر بولوب مخدوم زادہ ملا محمد
حاجی افندی تعینلاندی .

الجمهورية

قانون اساسي

سنه ۱۳۵۲ - يل ۱۶ - نجى شعبان

شرقى تركستان جمهوريتى غە باغيشلاب

استقلال جمعيتى نىنك علمى هياتى طرفىدىن باشلايب تقديم فلنغان

قانون اساسي

بسم الله الرحمن الرحيم

وعد الله الذين امنوا امنكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم فى الارض كما
استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذى ارتضى لهم وليبدلنهم
من بعد خوفهم امنا . يعبدوننى لا يشركون بى شياء . ومن كفر بعد
ذلك فاولئك هم الفاسقون .
قرآن حكيم .

مقدمه

يورتداشلار غمزنېك عمومى انتباهلرى بركه سندن شرقى تر كستانده بيوك
 مىلى انقلاب وجودعه چىققدى ، بول انقلابنىك نتيجه سنده جناب رب العالمين
 مهربان حضرة حق سبحانه و تعالى نيك لطف و عنايت ربانيه سى ايله و -
 اولوغ داهمير ؛ آزادلق كورهش ميدانىك فھرمانى رئيس جمهور خوجام
 نیاز حاجم حضرتلرينك بولاشچىلىقى ايله و يورتداش باتور مجاهدلر غمزنېك
 همت ، غيرت ، حميت ديسيه مليه سى ايله هم اوزون يىللردن برى قارداستېداد
 وحشتلردن تورلى دردالملىغىد چايدالماغان يرلى مظلوملر نيك كو كغه اورلا
 غان آه زارلرى ناله و فغانلر ايله جناب حقنك درگاه كىر ياسىغىه تمن عن حمد و شكر
 لر بولغايكه ، شرقى تر كستان جمهوريت اسلاميه سى - ظهور قليب ۵۷ - يىلدىن
 برى ابد قليب خدا غمزدن سوراب يورغان دىنى مىلى اسلام حكمتى قورولدى .
 اوشبو اولوغ هم بيوك نعمت الهيه نيك قورولوشى مناسبتى برلن نظام
 نامه توزولوب جمهوريت ايشلرينك اوشبو نظام نامه قاعده لرىغى موافق اجرا
 قلنشى لازم تاپىلب شول توغرىدن مركز استقلال جمعيتى نيك علمى هيئتى طرفى
 دن اوشبو نظام نامه توزولوب تقديم قلندى .

نظام دساتیر قاعدہ لری

§ - ۱

بسم الله الرحمن الرحيم انما هذا الدستور هو الذي وضعه الشعب التركي في سنة ۱۹۰۸ م و قد تم العمل به من سنة ۱۹۰۹ م و قد تم العمل به من سنة ۱۹۰۹ م و قد تم العمل به من سنة ۱۹۰۹ م

§ - ۲

شرقی ترکستان دولتی جمہوریت اصولی برلن قورولوب خلق نیک راحتدہ بولماقی ، و دولت نیک برقرار بولوب باشقہلرنیک مزاحمتی و منازعتندن ساقلائییش ، و ملت نیک دینی ملی مدنی اقتصادی ایشلرنیک یولغہ فویولوشی ، و شونکده اوخشاش ملت نیک صلہلرینی اوناماق ارچون ننکین حکومتی ، و ملتہر اتفاقی جمعیت اہوامغہ مراجعت قلیب استقلالنی قولدہ توتماق اوچون قولدن کیلغان قطعی چارہلری کورادور .

§ - ۳ مرکز قورولوشی

دولت اداره سیمیک مرکزندہ [امیر المؤمنین] رئیس جمہور حضرتلری اولتوروب حکومتی شریعت اسلامیہ نیک احکامیغہ موافق اداره قیلاور .

§ - ۴

دولت ، خلقچلق عامہ چلق ، مشورت و مصلحت اساسی ایله قورولوب ملت نیک احتیاجاتلرینی تأمین قلمق و ملت نیک عرض دادلرینی انکلاماق ملت نیک و کیل لری برلن بولور .

ذات المارقلر نيك فورو اولوشى

دوات نيك اداره قلمق اوچون سر كزده اميرالمؤمنين حضرت تلمرينك رياستى آستنده، ناظرلر هيئتى تشكيل اينلب، اوشبو هيئت نيك تىپه سنده صدر اعظم مقامنده باش و كىل تعين بولور. باش و كىل نيك ياننده ايكي نفر معاونى بولور.

ناظرلر ۱ - دينيه عدليه ۲ - حربيه ۳ - ماليه ۴ - خارجيه ۵ - داخله ۶ - تجارت و زراعت ۷ - معارف ۸ - اوقاف ۹ - صحيه، همه سى بولوب ۹ - نظارتدن عبارت دور. ۹ - نظارت ايكي غه بولونوب آيريلور.

۱ - فوجى بولومى و ملكى ادارى بولوب

۱ - حربيه ۲ - خارجيه ۳ - داخله ۴ - عدليه ۵ - وقف نظارتلرندن عبارت دور كه اوشبو بولومناك اوستنده باش و كىل نيك برنجى معاونى تورادر

۲- ذىكى دولومى مدنى اجتماعى - دولومى

۱ - مالىيە ۲ - تجارت زراعت ۳ - معارف ۴ - صحىيە نظامى تلىرى كىرىم
بو دولومنىك اوستىندە باش و كىل نىك ايكىنجى معاومى قىلدور

۶-۵ رەئىس جەمھورىيەت وظيفەلىرى

۱- رقى تركستان جەمھورىيت اسلامىيەسى نىك رەئىس جەمھورىيەت دىن ،
مىلت ، و مىن نىك آسایشغە ، نىجلىقى هم نرقى و تعاللىسى اوچون ھېرلىق
قلىغۇچى ، حكومتىك بىوك آتاسى عالى امىرى ، هم رەئىس قۇمىس جەمھورىيەت .
۲- رەئىس جەمھورىيەت خىسرى تلىرى ، مىلت جەمھورىيەت مىلت دىن دىن بىرلىق
سايلا نادور ، لىكن بو كۈندەغى رەئىس جەمھورىيەت دىن اسلامىيەت ، وطن
و مىلت نىك آرا لىقى بولىدە ھېر مالىق ايلدا كۈ دىتىپ استىقلالى القان خىتاب
خواجەم نىياز حاجە خىسرى تلىرى بىتون خىدائىدە ، شىرقى تركستان ، جەمھورىيەت
نىك عھدىلىك دائىمى رەئىس جەمھورىيەت بولاشى نىك جەمىيەت مىلت هم عىسكىر
زامىندىن قىطعى قبول قانادور .

۳- دولت نىك تمام ايشلىرىنى اداره قىلمق اوچون رەئىس جەمھورىيەت
خىسرى تلىرى ، صدر اعظم باش و كىل تەيىن ولىيىب ناظرلىر ھىيئەت نىك
تەصدىق قىلدور .

ایضاح

ملت مجلسی ملان زمانده باش وکیل و ناظرلر غه رئیس جمهور طرفندن ملت مجلس نیک تصدیقیغه تقدیم قلا دور.

ن، رئیس جمهور، ناظرلر هیئتی نیک توختاملرینی تصدیق قلا دور، هم تصدیق فلنماعر حالده - یسه باشقه یانکیدین اول توختامنی کوروب چقشقه ناظرلر هیئتی غه تکلیف قلا دور.

رئیس جمهور ایله باش وکیل هم ناظرلر هیئتی اوترا سنده سزاع چقسه، ن وکیل استعف قاور، هم رئیس جمهور یانکی باش وکیل تعین قلیب یانکی ناظرلر هیئتی تشکیل فلنمادور.

ج، رئیس جمهور، حار حید ناظر نیک حضورنده، شرقی ترکستان، غه، تعین قلمعان خاجی دولتلر نیک ایلچی، وکیل هیئتلرنی رسمی قبول وقمنده قبول قلا دور.

ح، رئیس جمهور، تمام عسکرلر نیک عالی باش قومندانی بولغانلر قی اوچون، باش وکیل هم سزیه ناظر نیک واسطه سی برلن شرقی ترکستان اور دوسی نی اداره قلا دور.

خ، شرقی ترکستان حکومت اسلامیه سی مصلحت و مشورت اساسیغه قورولغانلر قی اوچون، رئیس جمهور حضرتلری، باش وکیل - و ناظرلر هیئتی

نيك اتفاقلىرى حاصل بولغان توختاملاردا اككىشريت سىك حساب جېنى تائىكىد و تصديق قىلور .

§ - ۷

باش وكىل نيك وظيفىلىرى

باش وكىل ، بتون ناظرلر نيك باشلىقىدور .

شوبىك اوچون هر بر ناظر نيك يىشلىرى - لىن شىعور بولوش حقيغه ايگىدور باس و اكلىغى ، و ايملىر هيئتى نيك ئيسى هم دىلور .
باش و كىل هفته ده بر كون ، و توقاماده احوالردى ، هم تاسوق ضرور و قىلردى ناظرلرى يىلمىتغىدور .

بو يىغلىش لرغى هيئت ناظر ، يا كه ناظرلر هيئتى دىلور .
حكومت نيك بتون يىشلىرى نيك اساسى يوللرىنى شول يىغىنلاردا مصلحت قىلىدور توختاملار نىزى ، بول توختاملارغى و كىللىر هيئتى نيك توختامى دىب . م قو يولور .
بول توختاملار نيك مىلى مجلسلارغى سالىنب كوپچىلىق رايلىرى نى موافقتى نيك تاپىلسا اولوقتده ناظرلر هيئتى نيك توختاملىرى قانون بولور .
مىلى مجلس موجود بولماسا توختاملار نيك پادشاهغى كورغاز بولور .
پادشاه - يا كه حكمدار ، ناظرلر هيئتى نيك توختاملىرىنى موافق كورسا يىنه قانون بولور و كىللىر ، يا كه ناظرلر هيئتى نيك توختاملىرىغى نظامنامه هم دىلور .

ملکى ادارى بولوم .

۱. عدليه نظامى نيك وظیفه لری

دولت ، شریعت اسلامیه نیک عالی اساسلیغه قورولغان جهتدن دینییه عدلیه نظامی تشکیل قلنور .

عدلیه نظری شیخ الاسلام مقامنده بولور .

عدلیه بیات ساجده دینییه بولومی بولوب بول بولومغه [باب الفتوی] نام بیرلیب بونده مفتی تورادور .

عدلیه نظری منکامل مملکتلرده محکمه لرایله حکومت آراسنده بر رابطه دور ، چونکه منکامل مملکتلرده حاکم لر معزول بولامیدور ، باش مدعی عمومی نیک [معنی عدلیه نظری شیخ الاسلام] هم محکمه عالییه نیک [قاضی القضاة - قاضیلر بیات] باشقی [معقول کوروشی برلن محکمه لر بیات رئیس لری تعیین قلنور ، محکمه شرعییه لر بیات حاکم لر نیک یعنی قاضیلر نیک عدلیه نظارتی اوزی تعیین قانور . عدلیه نظارتی اوزینک مفتشلرینی واسطه سی برلن ایشلر بیات عدالت یولنده یوروب توروشینی تأمین اتیشی لازمدور .

عدلیه نظارتی مملکتک قانولرینی احکام شرعییه غه تطبیق قلیش اوچون نظارت ایتشفه مکلفدور .

سجی و مدنی شرائطو غه ایکنه به لغو جی هم محبوسلار نیک اخلاقلارینی
توزاتشفه خدمت قللدورغان حبس خانلارنی تأسیس ملیش - عدلیه نظارتی
نیک وظیفه لریدندور .

§ - 4

حربیہ نظارتی نیک وظیفہ لری .

حربیہ نظارتی نیک برنجی وظیفه سی مملکت نیک خارجی دوشمالاردن
مدافعه قلمشغه برابدورغان اوردونی وجودغه کلتور و شدور .

تونیک اوچون اینک اول حربیه مکتبی تأسیس قلور ، حربیه مکتبی
بلند تحصیل کورغان و خارجدن کلتور و لغن متخصصلار نیک واسطه سی ایاه
آچیاور اوردو اوچون لاره بوله دورغان لوازمات حربیه کمار خانلاری
قورادور . اجنبی دولتلر نیک عسکری حاضر لقلرینی و نینلرینی اکلماق
اوچون عسکری ملحق لر تعین قلور ،

شرقی ترکستان اوچون حاضر غی اینک مهم وظیفه خارجدن بر هیئت
اصلاحیه عسکریه کلتور مقدور ، بر هیئت اصلاحیه پیاده سواری طوبجی
آغیر ماشینهلق طیاره چر ، تانقه چر ماشینه معلملری کبی متخصصلردن
عبارتدور ، بولردن بواک علاحدہ کیمیاوی وسائط تعرض و مدافعه
متخصصلری و اشیا لرینی کلتور و شدور ، موجود قلمشدر .

خارجیه نظارتی نیک وظیفه لری

خارجیه نظارتی ، اجنبی دولت لرغه و کیلر تعیین قاور ، اوشبو و کیلرغه اجنبی دولت لر نیک چو نکلقبغه یا که سیاسی اهمیت یغه قاراب بیوک ایلچی یا که اوترا ایلچی دیب . م قوبولور ، ایلچیلر طرفدن بواک پایتخنلر نیک خارجیه دغی مهم شهر لرغه کونسولوس لر تعیین دلمور هر بر اجنبی دولتده غی کونسولوسلر اول یرده غی ایلچیدن تعلیمات آدرلر ، ایلچیلر ایسه خارجیه ناظرندن امر و تعلیمات آلب نو ادو ، کونسولوسلر نیک اینک بیوک وظیفه سی خارجده بولغان تبعه مریک حقرقی نیک ساقلامه و یول خطلرینی تنظیم قلمقدور خارجیه نظارتی یاک یسد بر مهم وظیفه سی ، اجنبی دولت لر برلن باعلاندورغان سیاسی ، یا که سودا ، تجارت معاهدہ لر نیک تیارلامقدور - وشویک کی مسئلہ لر اوسیده اجنبی دولت لر ایله مذاکرہ لر نی قلدشدر .

خارجده ، تبعه مریک حقوق یغه تکلیب دخل و تعرض بولسه در حال تجاوز قلمغان طرفنک حکومت یغه اراضیلق بیان قلمق و باشقه لر .

خارجیه نظارتی نیک مملک داخاندغی ایشلرده هیچ ایشی یوقدور . یانغوز افغانستانده پاسپورت یول خط ایشلری برلن مو مشغول بولور . باشقه مملکتلرده ، میکدن خارجیه سیاحت قلمغوی یورتداشلر نیک

یو اخطارینی یاساول [پولیس] دائرہ دلی نظم ، و شہر و ایسی طرفندن
تصدق قلمینور .

۱۱ - §

داخلیہ نظارتی نیک وظیفہ دلی

خصوصاً یا انکی قورولمان دولتلر دہ اینک مهم ظارت داخلیہ نظارتیدور .
فلہ دورغان ایشلرینک اینک برنجی ولایتلرغہ والیلر تعین فلش .
ولایتلر دہ والیلر بتون مامورلرینک باشدور ، کویا ولایتلر دہ
باش وکیل نیک مقامندہ دورلر .

بتون یورتدہ تنجلیق آسایشلق نیک سافلاشی تائمین قیلورلر ، یونیک
اوچون بتون یورندہ ہر ایشدن ایلمکاری یاساول قوی ، سافچیلر قوی نیک
وجودغہ کبلتوروشغہ مکلف دورلر .

یاساولر [پولیس] نیک سافچی [ژاندارمہ] لرنیک وظیفہ لری بر دور
یا لغوز یاساولر شہردہ سافچیلر ناحیہ و کینتلر دہ ایش یورغور دورلر .
یاساول و سافچیلر توغریدن توغری والیلرینک بیورو قی آستندہ بولورلر .
حکومت نیک یارلقلرینی اجرا فلہ دورغان یورغوزوش کویچلریدورلر .
چنانچہ برکنہ ایشنک توئوش یعنی جنایتچینی ئوشلاش یا کہ برمحکمہ نیک
توختاملرینی اوتکوزوش یا کہ آنکلا تدروش ، چیمکاردن ایچکاریغہ گیرہ دور

غان یرلی یا که اجنبی یولچیلار نیک و نیکه لرینی تکریش و مملکت ایچنده غی شبهه
لق کشیلار نیک حرکتلرینی قاراب بیاب توروش وظیفه لرینک جمله سندندو .
یاساول و ساچق بولمسان یرلرده بواشلارنی وفتنچه عسکر لر غه
تافشیلور پوسته لر قورادور داخلیه نظارتی - پوسته اداره لری تشکیل قاور .
پوسته لر مملکت نیک یوللرینک و باشینغو چلبق تاشنماق واسطه لرینک توزادور .
ولایت چکهره لرینک توروشغه چکهره لاشغه تعلقدار لایحه لر توزادور
، توزغان لایحه لرینی ناظر لر هیئت غه سالادور .
مملکت نیک بوللرینک یانکیدن آچق ناکه توزانماق داخلیه نظارتی نیک
وظیفه لری ددور .

داخلیه نظارتی نیک مهم وظیفه لریدن بر بسی جان روی خطبده ر هر
یورتدا سنک بولمغدر نفوس تذکره سی برماسدن توروب بر حکومت غه
حکومت نامی بیر یلمایدور ، مناسب بو بولماس املاک مالک لر زمانلرینک
چیکره لرینی بیلر مالک بر حجتلری بریش داخلیه نظارتی نیک مهم
وظیفه لرینی جمله سندندور .

۱۲ - §

اوقاف نظارتی نیک قلدورغان ایشلری

اوقاف اسلامید موقوفه لری غه صرف ایتدورماق ، و موقوفه لری

کام ... ، تحت حق قریب مالیه نظری ، ملتکه تکلیف و دفعه ویر ...
 لائحه لرینی نیالاندور ، لائحه لرینی قانون قوتیغه کر غوزوش اوچور جاره
 کوراندور . احقر حقه قریب به لادورغان کوچوروش ، اوز کارندیش کی
 ایشلرنی نظارلر هیئت نیاک مصلحتی برلن فسادور .

یانیکر پول چیقارش ایشلرغه قاراشلق معاملیلر مالیه نظارتی نیاک
 وظیفه لریدور . مالیه نظار نیاک ، هر یل باشنده حاضر دغان درامد و برآمد
 حسابنامده مدغه بودجه ، دیب ده بر او - یعنی میرانیه ، ناملنور . میرانیه
 سی بولمغان یعنی درامد برآمدلرینی حسانی بولمیدورغان حکومت یوسفدور

۱۴۰۰

تحت ارست و زراعت ذمارتی نیاک وظیفه لری

پاخته زراعتی نیاک ، یپاک چیلق ، کلامچیلق ، یون ، تیری ، ایچا کچیلق ،
 وهر تورلی نو فومده چیلق ، کانلر ، مملکت نیاک حیوانانی چاروا ، و باشقدشونک
 غه اوخشاش مملکتیغه نابلق کلتور وچی مختلف اقتصاد ایشلرینی توزوب هورادور
 چمنانچه - ایپاک ، پیلدسی نیاک اصلاحی ، پاخته اوروغی نیاک اصلاحی ،
 کورونج ، دهقانچیلق لری کی ایشلرنی ، یانکی زمانده غی آلات آسباب ماشینیه
 لر برلن ینکلاشدورماق بونیک اوچون ” شرقی ترکستان ، نیاک هرتورلی
 زراعت و تجارت ایشلریغه خارجدن متخصص کیلتور مقدور .

معارف نظارتی ذیلی نظامی تعلیمی

شرقی ترکستان اوچور معارف نظارتی بیک اینک برنجی قلمرو غنایشی
 ابتدائی مکتبلر بیک آچشدور . آجیلا دورغان ترتیبی ابتدائی مکتبلر ده
 حاضرچه ، او دس یزدش بلدیور ازورغان . حسب هندو ، خدو ، دینی
 اعتقادی درسلر او گره تدورغان ، معلومات ملیه و وطنیه لرنیک ، تاریخ
 اخلاق کی بط دسلر نی تعلیم قلمرو غن درجده بولسه . کشف بدولور
 مدرسه لرده ، علوم دینییه اعتقاد و فقه بران برابر بشفافه منفعیق عمل لرنیک
 تدریس و تعلیم قلمرو شنی تأمین و تفتیش فلیش ، احد لغا قورب مدرسه لر
 نی بری بکده کو پراقبی ترتیب بده بران او فونادورغان اصلاح مدرسسلری
 قوروش ، او بکلا لائق مدرس و معلم بلکیلاش استعدادلی طلبه لرایله تأمین
 قلیش دور . معارف نظارتی ، مملکت بیک هر ولایت هر ناحیه و کیملریغه
 ابتدائی مکتبلر نی قوروش ، ابتدائی تخصیصی بتورغان میده لریتوشدورغان
 دن کین ، اورته عالی مکتب آچماق ، اورته تخصیصی یتوشدورغان دن کین ، عالی
 مکتبلر آچماق ، یتوشغان طلبه لر دن ایافتیلرینک معلوماتلرینی کینک یتوروشغه
 خارجغه یباریشدور .

یوقاریده یازیلغان بوتون ایشلر نی قوروب یورغوزوشغه شرقی ترکستان

اوچون خار جدن برهنت علمیه کیلتو . مقدور . معارف نظارتی نیک ، حاضر ده غی اینک مهم وظیفه لرندن بریسی منهم ولایتلرغه مطبعه لر قوروب سهیل و منفعتی درس کتابلری نشر قلیب ملی مطبوعاتنی تر کوزوشدور .
یرلی محلی مطبوعات موجود بولغونچه خار جدن لازم کتابلر کلتور مق عمومی کتابخانه لر ، قرائت خانه لر ، قوروش معارف ایشیدور

۱۶ - §

صحبته دشارتی نیک وظیفه لری .

بومعالمق خسته لر بران کوراش تشکیلاتی قوروب خسته خانه لر توزوب فقیرلر اوچون ، نوغوش خانه لر ، قوروش ، سو غذا ، جای ، و عمومی یرلر نیک تمکشریش ؛ قاراب قوروش - پاک توتماق ؛ بوتون بوایشلر ؛ صحیه نظارتی نیک وظیفه لر یدور بویک اوچون اینک اول مملکتفه خار جدن ۱۲ نفر دو ققور کیلتوروش ؛ مجنون خانه لر ؛ یتیم خانه لر ؛ [غانجور ایتلر] خسته لاق غه معالجه خانه لر قوروش ؛ [چیکیش] تیار کراقلری اوچون مخصوص خانه لر تشکیل ایتیب قوروشدور .

دارو اجزالری اوچون کارخانه لر قوروشغچه ؛ خار جدن اجزا کلتور مق یا که اجزا چیلرغه و - تیش طبیب لر یغه یاردم فلشدور .

§ - ۱۷

ولایتلار دیک قورولوشی

شرقی ترکستان داخلنده بولغان ولایتلارده ملک و مدنی ادا ه ایشلرینی یورکوزمق اوچون داخلیه نظارتی طرفندن صلاحیتلق والیلر تعیین ولایتنک آسایشینی سافلاشقه شرائط مقتضاسیجه محافظه سی بولور .

§ - ۱۸

هر ولایت والیلرنک ریاستی آستنده مرکز اوصولیده دینییه داخلیه مالییه شعبه لری تشکیل قلمب عمومی قاعده غه موافق اداره قلمدادور

§ - ۱۹

ولایت داخلنده دینی حکم ایشلرینی شرع شریفغه موافق اداره قلمق اوچون محکمه شرعیه قورولوب انک نظارنده معارف عدلیه ، اوقف شعبه لری بولور .

§ - ۲۰

هر ولایتده دولت خزینه سی داخلی و خارجی تجارت ، دولت نیک

خصوصی اقتصادی ایشلرینی ، حکومتک زکات عشر و اعانه ایشلری و شونکا اوخشاش کریم چقم ایشلرینی اداره دایق اوچون مالیه تجارت شعبه سی تشکیل قلنادور .

§ - ۲۱

چیت دولت لرنیث ایلچی خان و کات خانہ سی بولغان شہر لرده ولایتلر ده خارجیہ نظارتی طرفندن مخصوص وکیل تورادور . شو بو وکیل خارجی معاملہ لر برلن مشغول بولادور .

§ - ۲۲

حربیہ ناظری طرفیدین تعین بولغان حربی مأمور لر غه و عسکری فرقه لر غه محلی والی طرفندن مادی و معنوی یاردم بریلور .

ناحیہ لر قورولوشی

§ - ۲۳

ه ناحیہ که حاکم تعین بولور ، حاکم لر ولایت طرفندن تعین بولوب سرکزدن یعنی داخلیہ نظارتندن تصدیقلانادور .

§ - ۲۴

تنجلقنی سافلاش اوچون ، محافظلری ، ژاندارمه ساقچیلری بولور

دینی مملکتی حکم لر اوچون شرع شریفه موافق ایش قلا دورغان محکمه شرعیه اداره سی بولوب ، محکمه شرعیده قضی اسلام تورادور . ناحیه قضی لری ولایتدن تعین ، و عدلیه ناظری صرندن تصدیق بولادور .

§ - ۲۵

دینی مدرسه و مکتبلر نیک قوروس ، معارف و اوقاف ایشلر نیک اداره فلیش اوچون ، ولایت طرفندن هر بر ناحیه غه مخصوص مأمور تعین بولور ، ولایت فرمانیه موافق محلی حاکم برلن کیشیب ناحیهده ایشلر .

§ - ۲۶

زراعت ، هم سو ، ایشلرینی اداره قلمق اوچون ناحیهده میرآب بولور ، معدن ایشلرینی ایشلاتماق اوچون مأمور بولور ، میرآب ایله مأمور ، والی طرفندن تعین بولور لر ، میرآب داخلیه طرفندن ، مأمور ، تجارت و زراعت نظارتندن تصدیقلانادور .

§ - ۲۷

ولایت شهرلری ناحیه آساسنده مخصوص شهر حاکم لری طرفندن اداره قلمور .

§ - ۲۸

کینت قورولوشی

هر بر کینت نیک اطرافنده کی دهقان خواجده لقلرینی زراعت و ، سو

ایشلرینی ، مدرسه مکتب ، و باشقه دینی ملککی مدنی ایشلارنی یورغوزوش
 اوچون ، ناحیه حاکمینی تعینی ولایت نیک تصدیقی بران کیمنت امینلری
 توختاتیلور . امینلر ، حاکملرنیک فرمانی ایله هم قوللریدهغی نظام نامه
 ایله ایش قلورلر .

§ - ۲۹

فشلاقلردهغی خلقنیک تنجلقینی سافلامق و اولر نیک عرض دادلریندی
 طلبلرینی یوقاری دائره لرغه یتکوزوش هم حکومت طرفندن بولغان فرمان
 لرنی اجراییلش ؛ عشر ؛ وقفلرنی رومخط فلیب یغیب تعین لانغان آمارلرغه
 تاپشوروش دینی مسجد مدرسه مکتبلرینی یولغه کر کوزوب نظارت قلیش
 وشونیکنغه اوخشاش ایشلرینی اجراییلش اوچون ؛ فشلاق باشاقی تعین بولو
 باشقلر کیمت امینی فرمایدیه فشلاق و محله کشیلری طرفندن کورساتیر
 ناحیه حاکمی طرفندن تصدیق بولورلر .

§ - ۳۰

ناظرلر هیئتینی ذیک اوستینکدهغی ماموردیک وظیفه لری .

بو ، بیوک مأمور حکومت نیک قولاقی هم کوزیدور
 حکومت نیک بتون دائره لرندهغی ایشلرینی قانونغه موافق یوروب

توتقونلۇقنى كۈرۈپ تېكشۈرۈپ تۇرادۇر . ئۇنىڭ ئۈچۈن ھۆكۈمەتنىڭ ھەممە
 ادارەلىرىگە كېرىپ تەتقىقە قىلىپ چۈشۈرۈپ ، وڭىل تېلىگەش ھوقۇقىغا
 ماللىق-سۈرۈلەت و ئاھىلەلەردەغى ھۆكۈمەت دائىرەلىرىنى تېكشۈرۈپ
 يورادۇرغان سىيار ، مەقتىشى بولۇر .

مەقتىش لىر ئالغان مەلۇمات ۋە ئىقەلەرنى ئالى مائۇر ادارەسىگە تاپشۇرۇدۇر .
 ، ھۆكۈمەت ادارەلەردەغى خىزمەتچىلەرنى ئىلىپ تۇرغان ئىشلەرنى مەسئۇلەت ياكى
 خىبائەت ئاپىلغان بولسە ئالى مائۇر ئىزلىنىدۇ ، ئادىلە ئىزلىنىدۇ تاپشۇرۇلۇدۇر .

تارىخ بولۇشى

شەرقىي تۈركىستان مىللىي ئىنقىلابىي ھەرىكەت تارىخى

تارىخىي مەزگىللىرى

توتقونلۇق دورى - ئورۇمچى خەلق ھۆكۈمەتنىڭ توتقان يولى ، مەسئۇلىيەت
 كۈچلىرى ، ئىنقىلابىي ھەرىكەت دورى ، تۇرپان ئىنقىلابىي ھەرىكەت دورى
 كۈچلەر ئىنقىلابى ، ئىنقىلابىي مەسئۇر باتۇرلار ، سىياسىي مەسئۇر ، سىياسىي مەسئۇر
 تەشكىلاتلار ، شەرقىي تۈركىستاندا ئومۇمىي ئويغىنىش دورى ، سۈنكەن ئىنقىلاب
 قەل ، قارەشەر تۇرپان كۈچلەر ئىنقىلابى ، مارالباشى مەسئۇرلىرى ؛
 سوغۇن ئوردوسى ، قىرغىز ئۆزگەرتىشى ؛ ئىككى ئۆزگەرتىش قىيامى ؛ كەشغەر

ولایتہ انفلاب آلا کہلری ؛ مادوخی بیك سقو طی ؛ ختن یار کند آزادلق
امیر چیلرایله تیمر چیلر ؛ ترك تونكان مجاده لہ سی ؛ تیمور فرغز اختلافی ؛
تیمور فاجعه سی ؛ ینکی شہر محاربہ لری ؛ استقلال جمعینی بک فعالیتی ؛ نانکین
چیلری ینکایشی ؛ شرقی ترکستان مستقل دوات دور و لوشی ؛ عثمان علی بیك
نیك سقو طی ؛ یانکی حیات ؛ معارف و مدنیت - خاتمہ .

توقونلوق دوری

آلان تاریخ نبوی ۱۳۲۱ غدینی خاقان چین منصبدار لری بویتہ شہر لر
نی تصرف و ملت آغالی بکرمہ بتہیل بولدی حالا بول در حد غہ یتیم لر کم باو
اجداد لر یدر قاعان ملک میراث زمین لرینی تاشلاب قاچدی لر حالا بوتار بنشدہ
خاقان منصبدار لری انصاف متاع کما بلرینی نسمان طاچہ سیغہ آلا فویدہ لر
و عملدار لر ظلم پیشہ لر ظلم ستم لرینی عایا و فقرا بلکہ کافہ برایا اوستیکا کون
دن کونغہ زیادہ قلعالی تور دیلر ؛ سیوہ بیچارہ کوزیا شلری تو کولغالی باشلادی
تاریخ اسمنبہ - ۳۰۰ نجی بیت .

هجری ۱۲۹۳ یلمدن باشلاب خطایلر شرقی ترکستانغہ ینہ استیلا قلعاندن بیر
یرالق لر غہ وحشیانہ معاملہ دہ بولدی لر ؛ تمام ایشلری یرلی لر حقندہ تحقیر و ظلم
ایدی . شو بیک اوچون دور یرلی لر غہ چانتو سینکو و دینی بریب خورلا دیلر .
چانتو ؛ باش اوراغان ؛ سینکو ؛ حیوان معناسندہ جطایچہ سوزلر دور ؛

خطایلو اوزلرینی معبود خواجه ؛ باسقالرینی قیل بنده اور بنده کو و شایری
او چون ؛ حکومت دائره لر یغه ایش بران مراجعت بلغوچی بر اقلرینی س جده
قلدوروب چوقندرور ایردیله .

یرلی خلقنیك جانی مالی عفتی ناموسی رهینی اوستنده جاهلانلریچا عیش
عشرت کیف ضفا قورلر ، بیچاره یر اقلر همه حقو قلدن محروم قلدن . هیچ
کشیده هر قندغ حق سزلقه بر حرف ایله یواسون یخشی یمن دیشفا سدار
یوق ایردی . ذره قدر خلاف حرکت کیمن بولسه سز یلغار همین حبس قمنور
حموسنیك بویسده فولیغه پویسده یوعان تختلر قالین تبمو . کشلر بیکتولور
تیافلر ایله - بیخود بولغو نیچه اور و لغاچ سو نکره اندی عم اق قماقده باکد سور
کونغه حکم قلنور ایردی - فاد یخنده اسکی پاسکند ، سالامق ، چون بیك
ضررلی ؛ بولوب انسانی تربیه دن خالی کاله آغلخانه سندن عبه تدور . وطن
و ملت بیك آبادلقی معارف و مدینه سودا و صناعتی حقنده خطایلو هیچ بر
ایش بدهدی ، عموم خطای تو نکان مامو لر بنده رشوت پاره حور لوق کسب
هنر بولوب قانون دورمه سی کیفان پاره خور لوقده مسابقه آلیب بارولر مات
نیك التون کموش ؛ جواهر ، و باشقا عام بایلقلرینی زور لوق بران بغیب آلدیلر
اقتصادی ایشلر ؛ داخلی خارجی سودا لر مانا پولیده قیلنغن .

یرلی سودا کرلری خطایلو اوز فائده لر یغه مجبوری اشلاته دورلر - محلی
صناعت لر غه مطلقا اهمیت بر مادیلر ، ملی معارف و نشریات ایشلریغه بیك

قاتیغ توسقونلوق فیله دیلر ، فحش نوز و قجیلیق ، اخلاق سزلوق لرغه افراط درجه
ابرکنملق بر دیلر ، بر طرفده خطیلا شدرش سیاستی نیک کسکینلا شدر دیلر
، خطای مهاجر لرغه ، ترکستان نیک منبیت محصولدار ، زمین لرینی الیب
بر دیلر ، مهاجر خطایلر نی یرلا شدر بشیده بیک آسان یول توتغانلر یرلیرلرغه
افراط درجه ده - القلر سالیب خلق زمین عمارت لرینی تاشلاب قاجغانلر
، یاکه آغور و یرکیلر نی تولا یالمنغان کیشیلر نی - و زمین عمارت لرینی مصادره
قلب ، اوزینی سورگون یاکه عمرلق قاماقد - یانقوزغانلر ، ترکستانلقلردن
مجبوری صورتده خاوند قزالا باشلادیلر شرقی ترکستانده ، خطایلر انسانیت
اوچون بر داجنلق خدمت ولمدیلر روسلرینک ، غربی ترکستانده غی
روسلا شدریش سیاست فورمه لرینی خطایلر عینا قبول قلغان ، ذاتاً خطایلر
بیک آچ قاندرلربی شرقی ترکستانغه یبارغانلر ، چونکه بول برده غی
خطایلر ، فقط شخصی منفعتلر بول تاپیش بای بولوش برلن مشغول بولولر
، انسانیت ایله آندی بیردیلر هیچ بوقدور . خطایلرده قانون یوق هرکم
اوز اختیار یچه حرکت قلور حکومت دائره لرنده مأمورلر عمومماً افیون
تارتیش ایله مبتلادورلر افیون ، خطای مأمورلری اوچون بسوک مشغولیت
، هر دائم کورساک - چوزولوب یاتی - افیون تارتیب تورغان حالده کوره سین
خطای محکمه لرنده عدل و انصافدن ذره قدر اثر یوقدور رشوت پاره نی
کیم کوپراک بیرسه هر قنداغ آغر جنایتچی بولسه مو شونیک فائده سیغه حکم

فلنور پاره رسوت بیریشغه قاد بولغان کمبغل لر ند فدر حقلی بولاسلر .
 تیاق یب پوتلر ندن ماغلانیب آسیلیب نتیجه ده عھراق قاماق یاکه سور کو نغه
 حکم قلمور لر ذاتاً ترکستانده یولاشغان خطایلر یب دینی یمانی : غایبده و
 ملی پولدور ؛ سونک سندر ده خطایلر پول تپاشی او چون تورل یانکی
 بولر آچدیلر . اولر باشوبک پورغو یی تطبیق ایت باشادیلر ؛ ستمک
 مالی جان ناموسی غنغنه وحشیان تجاوز ندر بار ؛ عله بول وحشلا غه
 قارشى انقلابى حرکت باشلاندى .

انقلابىك درخجى دورى

تورغان غمقلدی

شرقی ترکستانلقلر هیچ رو سیده ابله تپه لار ندن ماسیب یانقان آهستی
 لرنیك ظلم و حشمت یی تولى جبر و ستم لرنی حكومت دائره لریغه آكلاته
 بلم یلر ذاتاً هیچ كده : كایت قلمش جرئتی یوق ؛ خلق طرفندن بولغان
 شكایت عریضه لر عالی مأمور لر غه یتکوزولم دور ، یتکوزولغاندا مو ؛ اعتبار
 سز ، همال قالدیرینور . یاكه شكایتچیلر غه سوء نتیجه بغشلا بدور ؛ خطایلر
 نیاك تالان تاراج لریغه باعلاج چیده غان برایلر ؛ عفت و ناموسلریغه خاتون
 قزلاری حقند بولغان تجاوز غه ؛ صبر صاقیت لری قالمیدورده دین و ملت
 ناموس و عفت لرنی مدافعه قلیشغه یاراغ کوچر برلن کیریشب وحشی

خطايلرغه قارشى قوزغالان باشلانيدور .

دونكان خائنلر

خطاي دونكان هر ايكيسى برسوزدور .

شرقى تركستان نيك توتقونلوق دوريده يرليمر ، خطاي وحشيلرى طرفندن قانداغ جهر ظلم الميرنيك تارتقان بولسه ، دونكانلردور ، بلكن آندن ارتوققراق وحشتلر نيك تارتقان دور ، دها - اونده نده كوبراق وحشتلر نيك تارتيب كيلمايدد ، بول مسئله ايسه قوياش كى روشن تاريخى حقيقت بولوشى او - تيفد عين زمانده بولوب تورغان فاجعلر ، هيچ بر يرلده شمهه قالدورمدى . بىءا علميد [خطاي دونكان هر ايكسى برسوز] ديساق يا كلشماغان بولور مى . صاحبقران بادوات يعقوب بيك غازيفه ، اورومچى لورينچاسى نيك خيانتى ۱۳۲۸ نجى هجرى يلنده چقغان قوموللوق انقلابى باتور تيمور خلفه حقنده غى خيانت ، تورقان نيك مشهور انقلابچسى احمد تاماق باتور حقنده غى خيانت ، حاضر غى شرقى تركستان انقلابى نيك بيوك داهيسى خواجه نیاز حاجم حقنده دونكان طرفندن بولغان همده دوام ايتيب تورغان خيانتلر ، مرحوم شهيد تيمور غازيفه قلنگان خيانتلر ، دينكيزدن بر اوتلام ، يامغوردن بر تامچى قاتار نيده دور دونكان خيانتى دونكان

وحشتی نيك توشونچه سی کور آلدیمزده تور دور بول وحشتلرنیک یانیده
 خدای وحشتلری بس بونون اونونولادور عین بر حالده کلمت قالدی
 ، توغریسی خطای وحشتی نيك بزعه تونکانلر - اونون دوری ، دیمک بزعه
 خطایدن کوره دونکانلر آرتوغراق ینمه ايسکیراق دوشمادور ، بزلر خطای
 ظلمندن قوتولدوق اما هنوز دونکانلر نوتوانغانمزچه یوق ، قوتولمادوق
 ، بز نيك خطایلدن اول قدر خوفمز یوق اما ، دونکانلردن نشوبشمز یوق
 ایماسدور . بناءعلیه دونکان توغریسنده حاضر اقمک ، احتیاط بولوشنک
 چم فلورمز دونکانلرایله کوره ش میدا بېنک اوتکور لاشدور ورمز ، دونکان
 توغری بېسینده شرقی ترکستانلقلنک کونکلمده دُره چه رحم شفقت بوندن سونکره
 بولماس . کوره ش میدانید غی باردان تجریدلر شرقی ترکستانلقلرعه شونی
 آنکلاتدی سریع خطایلرنیک شرقی ترکستانده نیچوک حق یوق ایسه واره
 [تونکان] خطایلریمو شرقی ترکستانده برداجنلق حقلمز یوقدور .
 شرقی ترکستان ، شرقی ترکستانلیمکدور - بز نيك شعاریمز شول . شرقی
 ترکستان اوچون بوندن سونکره بیکانه آتلر آتلر کیرهک بولماس سربغ
 خطایمو قاره خطایمو ، ندیر دین کپلغان بولسه اوشول یرغه بارسون خانلقینی
 بیکلمیقینی دوطی پوتای شانکان پانکان دارین پارینلرینی باجنغه برکد آلیب
 کیتسون ، بزعه اولرنیک اوزیمو کرهک ایماس سوزیمو کرهک ایماس نامی رسمی
 عادتی فعلی خوی خطی عام یوقالسون ، بز ایمدی اولرنی ابدی هایدهدوق

سریع قاره اپالاسیونیت شو نیچه یل یورتومز نیک پاسکانه قلعانلیق یتار
 اوده بوده قالان برهاویچ برهاویچ ؛ سریع قاره پاسکانه لر ایدون کیمی
 بران بالدورنی کی حکومت تیمه سنده توحداشنتک امبدده [یاتیب قافو نیچه
 آتیب قال] دیت سونداغی وحشتلرنیک ایشلاما فده لر . بولر نیمو عمری آز
 قالدی ، بقین چاغده بول سوقوندی قاره پاسکانه لر و چار ناچار ؛ اوز یورت
 لر یغده وزاتیون . بولدن کین شرقی ترکستانده دولتنک حکامینی آنکلامای
 دور عن ظالم لر غه حقوق بریلماس ! یوق بولسون قاره سریع وحشیلر !

یاشاسون شرقی ترکستان دولتی ؛ کینکایسون سیاسی دینی ملی علمی مدنی
 اقتصادی نقاب !! بار بولسون اولوغ داهیمز رئیس جمهور خواجهم
 نیاز حاجم ! یاشاسون شرقی ترکستان کونکوالی مجاهد قهرمان عسکری !
 ۱۴ - شعبان ۵۲ هجری یل مجاهد .

کاشغر فتنه چیلر دغه مراجعت

اتفاق برلک نعمتییک قدر و قیمتیی بیسماغان فقط یافوز اوز شخصی
 منفعتی نیک یولیده برر نیک ایزیب زولوک کیمی ایعیب سوروب ایچکان
 منصب کیفیغه بریلکان دانغ آرو ورم پرست حراخور فتنه چی عنصرلر یور
 تومزدن یوقالما ی توروب بر نیک سورولوشومز دغه حربی و ملیکی
 ایشلریمز نیک انتظامینی لایق نیچه یولغه قویوشومز غه مینم فکیریم یتما ی دور

[illegible]

قولمىردىن خى حىمىنلار نو مىسئالە بىك بىز غە لايىقنچە آرتوق آنكلا تغان ! فتنە
ارنايلار بىلەن دىنيا و آخرەتە اللہ تعالى نىك قەھر و غضبى غە دوچار بولوشلارى
محققدۇر . دولتمىز بىزىس كىچىك فتنە چىملار غە يول قويماستىن ، اولر غە قارشى
چارە و تدبىرلەر بىلەن ئالاقىلىشىپ كېرىشىدى ، ايشلايدى يىنە قاتىغ ايشلايدۇر
ابعدى فتنە چىملار كورلىرىنى آچىمىز ئارقىلىق فتنە چىملاردىن پاسكەنە قوللىرىنى تارتىمىز .
تەكرىرى او قوراي فتنە چىملار سىز لارە لغەنت | - باتور -

مەلت او قوراي فتنە چىملار سىز لارە نەفىرت | ۱۳ شىمار ۵۲ - يىل .

،، استقلال “ دولىندە

دوات فوئودوشى سىمىكلار بىلەن دىنەرى كىلغان تارىخى تەجرىبەلى مىلى اوولدى بولادۇر
سۈنكى يىللار دە آورۇپا ھەم آسىيادە نىچە سىكى دولىلار بارلىقىچە چىقىدى ، بولر نىك
فورولوش تەجرىبەلىرىنى حصە ، مىلەت دولىلار ئىدىن بىيوك غازى مصطفى كمال
تركىيە سى بولن سىلفىلار سىللىقى بىلەن مىلەت ، حىجار شىرىف حىكومەت فو و
لوشى اھمىيەتلىك دورى . شىرقى تر كىستان بىك ۲۰۰۰ يىللىق قانلى تارىخىدىن
تا - سۈنكى بادىلار يىقىلدى بىك غازى حىضرتلىرىنىك - توغرى ھەم خطا حىر
كىتلىرىنى بىخىشى او قومىق لازم . - دوات يالغوز ،، استقلال ،، اوولدى قورو
لە بىيوز ، بىر توغرى نەلوقىدىن فو تولوب ايكىنچى آسارتغە كىر مەك او چىون قىن
تو كىمكىك حاجتى يوق . تور كىيە بىك بىيوك “ استقلال ،، يىغىلىقى يەنى

سوعوشى بونى تصديق قىلدى . ايرلر قتا، دىدە - آلاى ، آلاى مجاهدەت بولور ، غە قارشتى اسلام هم ترك دوشمنلىرى مەلىو نلر چە ، عسكەر و مىنگا . چەدە قىلدە . چە رىب بيوك انقلابى قانە باتىر مەچقى بولدىلر .

خداى تعالى يازدم قىلدى - مەلىو نلر چە آچ كور دوشمن عسكەرلىرى دىيەكز عەدە شوپور يىلبىت تر كۆلدى . مصطفى بىجى كى باشاويدە فەنە چىلار بى بوزلر چە سى نىك كاللا سى كىلدى . سىجەددە نىك مىنگە بولدى . جەمەت سىرام - بىتون دولتلىرى كى تركىيەنى احترام قىلدى .

بيوك برىطانىيە قرالى حىضر تلىرى ، نازى پاشاغە تارىخى ھەيىلەر تەقدىم يىتدى . آوروپا دولتلىرى - و خصم سائالشاويك ھەككومەتى مەلىون مەلىون دوللار اقصادى قورولوشغە احترام باردى .

” شرقى تركىستان ، ، چىن - بالشاويك روسىيەسى هم بيوك برىطانىيە ھىندوستانى آراپىندە قىسلىپ قالغان بر اوالكە بولغانلىقى اوچون دولت بونى نظەردە نوتوب - سىياسى ، اقتصادى قورولوش يولەيدە - نانكىن ، ماسكو هم لوندون ، برلن مەسائەلەسەندە بيوك - ياسى بىلىم هم احطيا طلق لازم . خەلى تعالى نىك مىرھەتى ، شەھىدلىرىك مبارك قالى ، بيوك غازى خەواخە نىياز حاجىم حىضر تلىرىك ، مجاھەدلىرىك هم ھەككومت آربابلرىك اجتمەئەدى ايله - انشاء اللہالەن بيوك ترك مىلتىنى بىشىكى ھەم تارىخى مەدەنىتى برلن مشھور بولغان شرقى تركستان آزاد بولور - ھەم غازى مصطفى كمال تركىيەسى

استانبول لق

قدردان ، ، انقلاب ” غه ايريشور .

كاشغر .

يوسف مصفر

۱ - ۵۰ - يملردن بىر مىلى انقلابلارده اشتراك قىلغان .

عالى تحصيل كو - - قىزداشيمىز يوسف - ظفر بيك - بىلىمى و قلمى بىرلن كاشغر ده ” شرقى تركستان ، ، قوردا لوشىغە فعال قاتناشيب ياردەم قىلىپ تورغان بولسە .
 و يىرلى مطبوعاتقا قاتناشماغان ابدى ، بوندىن كىن - دىيا - يا - تى ، حقوق ،
 اقتصاد مسئلەلىرى حقنە ” ۱ - مىنال ، ، مجموعه سنده ، هم ” ار كن تركستان
 ، ، ده مقاله لرى بولوب توروشىمى ااميد قىلورمىز .

ترغيبات

علمدە غودت و عملدە شەف و عزت .

- معلومدور كە نوع بشر اوچون مدار تكليف بولغۇچى رسەد او بىك فوة
 عقابە ؛ وقوة علميە غە ايگە بولمايدور ، و اونىك حيوانات بوغندن امتيازى
 آيرەمەسى تفكر و تعقل و تجربات و ملكە لرى بىرلن دور . بولسە حيواس
 ظاهرە لردە انسانلر باشقا حيوانات ايله برابر ، بلكە حيوانلر - بعض حاسە
 لردە تفوق قىلادور .
 ۱ - مەوانىقەده حيوانلر ، انساندن صبرليدورلر ،
 اوناك اوچون ناسل و ازدواج ايشەلىرى ، معلوم وقت و مەوسەملەردە [ياز

کونلرده [بولیب باشقه و قنلر د اناث سنفلرغه تعدی و ایلانده لر .
 بناء علیه نوع بشر نیک عزب و شرفی اتمه ای عیوه معارف و تجربات
 ملکه لری ایله بولیب علم نیک شرفیمو حقیقی دین ایله رلو دین ، انسان
 نیک حیات مسعودیه سی و چون ر کندور اسلام نظر نده علم تعلیم و تعلم اهل
 علم ایله مناسبتلری بولماغان آدمیلر هیچ آتلق حیوان حسابلانادو ، بلکه عقل
 لر ن ایشلاتماغان انسانلر تلسر کوز سر انک یامان حیوان دور لر .

استعید بالله ؛ ان شر الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون
 بر قوم و ملت نیک ترقی و تنزلی علم ایله علامه لری بولیب بولماغانلق ایله
 متناسب دور . یر کره سیده علم و معرف صاحب لری قوت و عزت تاپیر ،
 جاهلر و خرافات عاشقلری ذات و حقارتده قالغان دور لر .
 بشریت و فطرت [استعداد] دین و یوتون دینلر نیک خلاصه سی و ابدی
 اسلام دینی مقدس قرآن کریمک برنجی تعلیمی او قوماق بلماقدور استعید بالله
 - اقرا باسم ربک الآیه .

حکومت و دولتلر علوم و معارف ، ترتیب و قواعد دان باشقه دوام فله آملی
 دور . اولوغ مجتهدیمز محترم امام محمد رحمه الله تعالی ، علم حسابده تورت عمل
 قاعده سینی وضع ایتدی . عرب اسلاملر طرفندن علم حسابده [الجبر
 و المقابله] قاعده سی وضع قلیب حاضر غی یوتون یاور و پا و امری قالر غه رهبرلق
 و استاذاق قیلماقلرینی تاریخ سوزلاب تورادور .

نبينا محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم بك [اغد عالما او متعلما او سامعاً
 حديث - يعنى علم تعليم تعلم - يا اهل عالم ايله ، صاحبه قلماق ايشلر بغيره
 باشقەلردن سبقت اندانكيز ؛ و ا تدراق سلوك فلانكيز ديكان فرمان عالي لر بغيره
 امثالاً سلفلر مژدن قتيبالر ، ان فضلاللر ، و غيرلر بيوك تاغ و تاشلر نى
 او توب اعلاء كامة الله فلماق جاهللر نى او قوتماق بو ايله خيرات بابلر نده
 مسابقه تشمون مفصدي برلن سياحت قلب خطايمان توفرا فيغه و ابدل
 اورال قطعه لر بغيره يندلر . علم و روح دبانت چاچيب عبرتلى تار بختلر
 قلدر ديلر . قاعده و نظام نوزوماق اوزاق ايللر غه يرلر غه سياحت فلامق
 و علم تاقا تماق ينمز نيك . وحى سلفلر مژ نيك سنتى نولسه بز مو خلفلر
 نمه ايشكه انداغ فله آلامدز ؟ خصوصاً بز شرقى تركستان اسلاملر نى
 تونا ونكته مستبد و بى ترتيب قن خور مجوسى خطايلر نيك اداره سنده
 محكومه و ذابل ايدوك ، الله تبارك و تعالى بزلر نى مستقل اسلام حكومتى
 قورمق ايله عز مز ايتدى . اوشبو حكومت مژ نى ترتيب وقاعده اساسيغه
 قوبوب علم كو حلى ايله حمايه قلمقمز لازم دور .
 علم انك قوتلق ياراغ دور . علم كو چيغه هپچ بر كوچ تو - قونلوق
 قله آلايدو . علم و معرفت صاحبلر نى هوالر ده اوچوش قىلب محيط
 دينكيزلر نده سياحت ايلار .
 ترتيب وقاعده كه محتاج بلكه اصلاحات مژ نيك بسملة سى دينى و عرفانى

مکتب و مدرسه لر فزنيك اصلاح قلمفند.

معارف نظارتيفه بول خصوصده اهل عرفانه بلد مذکور فاعطى افكارى
فلمشقى و اولرنيك مجلس لرىنى بلمق لازمدور . بويىك و چون استقلال
جمهونى بيك علمى هيئتى نيك راهبرلق اتيشى كيرك دارالمعلمين لر من اكمل
قاعده و نظامنه فويولوب او قوش و او فوتوش اسبالمى ايله يا اغلااب اونكه
مقتدر معلمار جلب اينلب اطرافنده غى و بلكه مملكتده غى و تون و كتبلىر غنه
رهبرلىق فلسون ! رهبرلىق ايشلرده مقتدر معلمار كنگاشيفه و سمع حقوق
لر ريب معلمار يتشدر مق و مخصوص فندلر او قوش خصوصنده اجنبى دولت
لر غه يبار مق او چون شاگردلار تيارلامق و باشقه وظيفلر يوكلاليسون
دارالمعلمين لر يمز دارالعرفان بولسون !

شرائط و وضعيتلر يمز غه موافق نظام و قاعده لر تورولسون !
يورند شلر يمز نيك علوم و معارف ايله زينتلب علم و عرفانلر يمز نى دين
ابدى بشريت سعادتى بولغوچى دين مابين اسلام و شريعت غرامر غه تطبيق
قلمساق ايكي دنيا سعادتى غه انشا الله نائل بولورمز ”والدين او نوالعلم دار جان،
عبدالرحمن لقمان“ الباشقردى ، ۱۳۵۲ - ۶ شعبان

بزرگه تاش بوركلي ايشچيلر درك

يانكى قورولغان دولتمز نيك تورلى دائره لر نده دولت ايشلرينك لايقنچه

يوز غزوب آلب بارادورغان معلوماتلى منخصص ايشچىلارنىك بىزكه هوا سو
ككى مدار حياتىمىز بولغانلىقى توشونچىلى بصيرتلى ھربىر يورتداشغه
بلكلىدور . يالغوز بىزىك محيطامىزده ايشلايدورغان ايشچىلارنىك تاش
يوزىكلى ثبات و متانتلى بولوشى شرطدور .

تاش يوزىكلى ثبات و متانتلى قىهرمانلاردىن باشقه تورلى كشىلار مايىلى كىلەر
بولسه بولسولار شرقى تركستانده برداجنلىك بر كرامت كورسەتە بىلماسلار
شونىسى خاطرده توتولمايدور . كه ثبات و متانتى تەدبىر باغلقدور . محيط و
شرائطىك طلبىنه كورە تطبيق اتىش وضعيت ايله حسابىلە شىق بصيرتلى
ايشچىلارنىك عملياتلارندە اينىك بىوك بر عملدور .

احوال روحىيە و وضعيتلار ايله حسابلاشيب يعنى خلق افكار عامەسى كوتارە
آلورلىق بر حالە قويوب وظيفەنىك بىجا بىلمىق ؛ ھارماي تالماي قورقماي
ايشنى آفزوب پر غرامنى تولغوزوش ھربىر ايشچىنىك ھربىر منور يالە متخص
نىك نصىبەسى ايامەدور . بىرى معلوماتلى اما ايشچى ايماس ، بىرى
معلوماتلى ھم ايشچى اما ثباتسىز يەنە بىرىسى معلوماتلى ثباتلى ايشچى اما بىك آيىتە
تەربىز ، نە ايسە بىزده ايشلايدورغان ايشچىلارنىك اخلاقلىرىنى كوزل بولو
شى اينىك مھم شرطدور . ايشچىلار توغرىسىندە بونچە اغراقنىك نىمە
لازملىق بار ديدورغان كىسەلر بولسە باردور .

فقط بول جاي شرقى دور يعنى شرقى تركستان دور دىمىك شرقى

تر کستانده عربستان ياخود تركيه ، انعار حاس يېښه هېچ و اوز كار نېسدن
اوز توبه نجه قبول و تطبيق قىلىش برسانا هېچ يوقور ، بىر نه مناس حياىى نيك
انيك توبه موشى عرف عادى اخلاق و طبيعتى دېمكسور .

بزده بعض بر منور لر يمز ، ثبات ديب هر نورلى بىنكشلىرعه اينده دى كوز
قسيم اوته بريشنى توشونغانديك ، بزىيده شرقى تركستان حياننده غى فكر لر
غزى بىنكشلىش توشونىلمسور ! مقصود بىمز ، بىر فاده ايشلاىق اوچون
ش. على نور بىكده . ياوره پا حياىى توبه موشى اخلاقى قياقتى شىرقده

منور بر نور موش بولغانلىق اوچون شرقى تركستانده اونيك استعمال قاش
ايله نفرت كسب قىلمقدن باشقه بر فضيلت يوق . بوزك ياقه توزاته دور

غان اويا اينك كىلىك . بوز توب پا دىر فاده غسان مكار چالاش خومسه
ايشچىلار نيك كره كى يوقدور . شرقى تركستان نيك قاش ياستوق ،

توپراق يورتقانىدن نفرت قىلميدور غان دردى ايشچىلار باتور دىنچىلار لازم .
داخلده و خا حسه شونداق دردى باتور تامور داشلار يمز آرتمايدور

؛ شونداق تامور داشلار غه شرقى تركستان قاپوسى هر چاغ آچقدور ،
تركستان تركستانلى نيكدور . قاش توزه نه من ديب كوز اويا دور غان

ذاتلر نيك بارلقمدن يوقلىق توزوك ، تجربه شوى او كره تدى .
نه يرده بولسه مهاجر دردى تامور داشلار نيك ايشچىلار نيك تشرىفى نيك شرقى

تركستان باشى ايله كوزى ايله بىكلايدور . شرقى تركستان غه خدمت

فلشغه يوره كي او ماغان تامورداشند البته ايماننده وجداننده يوق ، شرق
تر كستان او چون خدمت فلش غه به برده تامورداش بولسه او خلاغان بولسه
اويغانسون و... بولسه قوپسون بو پغان بولسه بو سون بولده بولسه او چسون
ايمان اسلام او چون براك ان او چون خدمت قلشني تيلد ساناك او غوغ تر كستانغه كمال!

صوفيزاده .

تورك او غلومز اي اداشله	دوردور بهرجه يور تومن
يور ومكدور چالشمكدور	وطن او چون بو مومن
شان ويد مشدر شان آلمشدر	شو هيتلي اور دومن
... شمدن بولسه	يوتقم مومن ياپراقدن
... چكلامز او اور دودن	بو شانلي كوك بايراقدن
تكره من دور مزار تاشي	پسلا سينمزن توفراقدن
يور تومن نيك ساقلايدور مزن	و وحشي يرتقوج تر بقدن

محمود نديم بيك

شرقي تركستانده بو كونه حيات

تركستانده حاضرخي وقتلرده غايت نازوك دقيقه لر اوستنده دور .
تركستان دنياسي حاكميتي آسانلق ايلد بولمده . بولمدي . بولمدي .
ابتدائي دورلدهن باشلاپ بولل تور تنجني يلدور ، خطاي قلمرق روس

تورک ملتقیدین عبات برلاشغان اورومچی نیات نورغون اور دولریغه قاشی
تورغان ملی مجادله کورشلرنده تومن تومن قانلر توتالیم قولغا کیرغان
ایرکنلقلک سایه سنده اوشبو اسلام حاکمی مورولدی

ایمدی بو مستقل دولت نیک قدر و میمنتلر بحق بیلغاندن کین بیلان دولان
برمالق یولنده سعی و اجتهاد قلمقمز دینی ملی سیاسی وظیفه لریمزدور.
خطای میلتینک یووغتیچه بو قدر وحشی بر قدر ظالیم یقینی بیلدیکان ایکنمیز
من اوزوه انقلابک دهشتلی تولقونلرینده بیوک فاجعه لرنی کور آلدیم من
کیچوردوم، شونیک و چون اورومچی نیک اصراف لرینده اون بیش حاکم
لق شهر اطرافلری ایله توپراقغه آیلانیب دشت بیابان حالینه کینگه نلقینی
، بتون ییکناه منکملرچه خانه دالمر عائله لر نیک وحشیان عذیر یله قتل عام
قیلینغانینی و سکیز یوزدن زیاده اسلام باله لر نیک ار خاتون مر اوشاق معصوم
لرنی بر جایغه جمع قایب مهربان آنالار نیک آلدیده تلمرتوب قاراتیب
فویوب معصوم یاش اوغول قزلرنی بوتلرندن باغلاب باشلرینی توبن قلیب
اوت یاقیب جهنم کی آندشغه تاشلاب تریکیبوشجه کوی دوروب سونکره
آنالار نیک تورت کون قدر فیناب عامین قتل قلنغانینی کور دوم حاجی کونه
بول بیچاره لر سیاسی معیوب احساس ایدی، فقط تدبیر سز خائن تونکالمر
شول ناحیه غه کیریب اهالیسینی غصه غارب قلمب چقب کیمغان اوشو
تونکالمر کیرغانیرلر بوتون شول صورتده وحشانه فاجعه لر غار چرائی.

اورومچی ده حاکم و باشقه حکومت اور داسندن بولك ضبطیه دایره
 لرنده هر کون ایلیك، آتمیش بی شمار آدمیلر نیک یالانکغاچ قلیپ باشلریدن
 بر قداق یر یاغی نیک، قریوب بتون عضالریغه یتکوزغاچ آیافدن اوت یاقیب
 وطنداشلریمز نیک، کوبدو دیلر . اوت یبونغه یتوشغونچه انسانلک جانسی
 چقماس ایکان مناسی شرقی ترکستانلارغه خطای حکومتی طرفدن ایشلانغان
 هملر ایشلانیپ، توغان جهان تاریمخنده کوز بلمغان وحشت غرنلری تاشکی
 شونداغ وحشتلارغه دوچار بولغان وطنداشلریمز وحشیلارغه قوشی کوشغه
 قاتناشغان کشلر بولسه ایسی، دق آنداغ ایماس بول بیچاره لر خطایلاشغان
 خجیرلر نیک، جاسوسلیقی شخصی خصمسی عداوت انتقام مقصدی برلن یا کما
 خطایلارغه یاقین معتبر بولوب آبرو آرتدروش خیالی برلن قلنگان وحشتلردور.
 هتوز بز شرقی ترکستان اهالیسی شول مدهش فلاکتلردن بیس بوتون
 قوتولغانمز یوق :

دوشمانلر بزلریکت شونداق وحشیقلارایله محوقلیب مقدس توفراقلارغه
 خطایستاندن خار ذلیل محاقلری کبلتوروب اسلام ترک بیشیکی بولغان شرقی
 اولوغ ترکستانلریک خطایلاشدوب یومقنک افیون کیفی برلن خیال سلور
 بویات چون حاضرلقلری یوق ایماس . شونداق بازو ک دقیقه لرده بزلرتیار
 لقمه مساهلا قلیپ، ور آتارما چلفی مجادللری برلن اواره بولوب تاریمخی
 کهنه خطالرمز نیک تکرار لاساق کوره دورغان کونلریمز یوقاریده بیان قلنگان

وحشتلردن زیاده، اق بولمىد بولور، اما هیچ آندن آز بولماس مسئله بىك
 نازوك نقطه سى احطياط بولادو غر بىر شولدور. كشمرو لايتندن آغان
 سى وماتلر يمزغه كوره عین زمانده اوز آياكلا شملهاو بوقلار يلد آزار دلقلى
 آنكلا شيلور. های اسلام ترك باله سى. سىن دوشمايكنى كم بكن آنكلا
 های. شرقى تركستانلى نورتدا تار؟ دولتمكز سىات بدبىتى. سىنى انفا بىلگى
 كىنكاشى يولده برفكر بومقصد بىرلن، دولتى دوله بىرى. چالوشكرك
 جناب رب العالمين همه مزغه بركسى نصيب بىور. و
 ۲۷. رحمت آقسو: كوپ خان غفورى.

شرقى تركستاندا بولمىد مسئله سى

دولت بىك چيقارغان يانكى مىلى قاغاز آچقه لرى من سبقتى بىرلن.
 اورون زماندن بىر شرقى تركستان يول بحرانىنى كىچىرىب كىلمقده ايدى.
 اورومچى بىك نظامسز قاره مستبد خطاي حكومنى بىك هر بىر اثره سنده
 انتظامسزلىق اوز باشيچه لق قانداغ دوا مانغان بولسه اولسه. مالىه سنده مو
 شونداغ انتظامسزلىق اوز باشيچه لق دوا مانغان ايتكان.
 آچقه مسئله سنده بتون جهاننده مثالى كو ولمان رسواچاقلار اه رومچى
 حكومتده بار ايدى. چنانچه اورومچى حكومنى آچقه سقازش

ایشلرینک منتظم و معین بر یولغه قوبغان ایماس ایدی ، هر بر ولایت اوز
 باشیچه خاهلاغانیچه اقیچه چقار ادور ، بر ولایتده چقار یلغان خطای اقیچه سی
 ایکنجی بر ولایتده یو ماس او ماس . چقار یلغان اقیچه لر نیک کره ویده
 نومسریده یوق ، بناءً علایه شقی تر کسانده ساخته اچیلر تولوب کتدی ،
 شونیک ایله برابر اورنجی خطای حکومتی تر کستانک آلتون کوموش
 بایلقلرینی یغشدریب آلدیلر ، بازارلرده ملیده آلتون کوموش قلمغان ، بهاسی مو
 آشیب کیتیب ناپلغانده مو ۱۰ سوملق روس تالاسی ۱۵۰ سرغده ساتیلور بتون
 مالر ، یوزده ۷۵ فائض آشیب کیتیب ۵۰ بلر هنرمندلر آغراحوال کچردی .
 ۳ - ۳۲ نجی یلرده خطای آچقده سینده توتوشغه نفرت قلیدی . کمیک قبولیده
 آرتوله اقیچه سی بولسه آلدوراب بازارلرده کوز بغه کورونکان مالنی آران یاکه
 قیمتلقیغه قاراماسدن آلیب قنداغ بولسه مو خطای اقیچه سندن قوتولوش چاره
 سینی اینلاشفه کیریشدی .

شول مناسبت بران تاغده و نرخ بهالر ۳ - ۴ برابر آشیب کتدی . سیمده بر
 سراق خافوزن بوالک ۴ - تنکاق ینچپو ایله ش رلق قاغاز اچیلر بیك
 یمان قه طایتمب با ۱۰۰۰ باریب خلق مطلقا آلمای او ماس بولدی ، خطای
 حکومتی آلدوراب قلیدی خلقده ۵۰۰۰ جان بر کون جاکار چیقاریب .
 سینچپو آلمایدور . ۱۰۰۰۰ یولر آلدور . ۲۰۰۰۰ نجی کون جاکار چیقاریب
 باجخانهلردن تارتیب بتون خلق سینچپو خافیولر نیک آیرمسدن آلدور ، کیم

الهامه جزالانادور . پيچاره خطايلر هر تورى تدبيره لرمو ؟ بيماره اقيجه
لر ييت اعتباريني کوتاره بلمديلر - يسه خطاي آفجه - ادر حاله دوام ايتدى
شرقى ترستان ملي آزادلق انقلابى نيك اوچقونلرى - بتون اولكه غه چاقليم
آزادلق دورى كيدىب ملي دوات قورولمچ - ماله نظامين نيك نوبته ده غي
وظيفه لر نيك برى - هم بيوك و هم بولغان يانكى ملي آقجه لر چقاز شمسيله
سى الديفه كاديدىه باش و كيل حضور بده بولوب اوتقاز ناظر لر هبئنى لر بيل
۵۲ نجى يل ۲۴ نجى رجب تاريخلى مجده ۵۰ يانكى ملي افجه چقاز يشغه توختام
قلندى . يانكى چقازان ملي افجه مناسبتى الله باش و كالت نيك اخطارى .

اعلان

۱۳۵۲ نجى يل ۲۵ - نجى رجب

بتون نور تداشلىرىمىز غه همه فقر الر غه معنوم بولسوز ككه ، بولكو افجه ترتيب و
انتظاملق حكومت قورولمغاني جهندن پرا ككده چلق بولوب ، ايمدى
حكومت قورولوب انتظامسزاق اوز شيجده قلر غه خاتمه بولدى
عالم انسانيت غه علم و مدنيت درسلىرىنى بريب استاذلق قلغان سلف سدها لريمز
ايدى ، سلفلريمز هر بر خصوصده ترقى ايتكانلر ، سانكى كشف و ايجاد قلغانلر
امويه خلفا لر بدن عبد الملك ابن مروان حضر تلى سودا كر لر غه تسهيلات كور
ساعتك اوچون كاغذ آقجه چقازغان ايدى بانه دولتلر كاغذ افجه چقازماقنى

بزيك بخليفه مزدن اور كانغاندورلر .

دولت بيك ، قاضي و سوداگرلر نيك ايشلريني تسميلا تي او چون جناب رئيس جمهور خواجهم يا حاجم حضرت تلي نيك اجارتي ايله هم رئيس جمهور حضرت لرينك صلاحيندار و ككاي كراملري ايله اهل الحل والعقد ناظرلر هيئتي نيك اتفاق و توختملري ايله بتون شرقى تركستانده اوتادور غن برسرلق ، هم بيش هشقالملى مى اسلام اقجه سى چقازيلدى .

اوشبو حقازيلغان مى اوجه غه بتو پادشاهلىق زمين و عمارتلر دوكان و سرايلر كرو رهن قلندى ، اوشبو مى اقجه ، حكومتك همه اداره لر بده زكات ويركو ، و بى نيكى تمام وارداتلر عه قبول فلنادور . بتون حكومت دائره لر بى با چ بورتداشلا اوشبو بانكى مى آفجه نيك قبول ولورلر . معامله لرده احترام ايله بدور غور و لر . اكر بول خصه صده مساهله قلنسه ، ياكه ياسامه ساخته افجه چقازيلسه ساخته چيلر نيك كو باهنى حكومت عفو و لباس ، نهايت آغيز قنقيق جزا بيريلور .

يانكى مى اقجه نيك ساني ، مطبعه و باسقه كچلقلر سببلى حاضر چه اونكولده غيديك چقيق اواچكو . نيك او چون وقتخه خطاي اقجه لر يمو استعمال فلنيت تورولور .

صوفيزاده

اعتذار . اور يمزدن بولغان بعضي سببلر غه بناء بانكى چقغان . مى آفجه نيك نمونه سفينى درج ايته بيلمذك . اداره

ایه حقه، من بک رئیس افندی انکلاسی اسان دله ریدن حقمنه بولوب تورغان نحاوزار خبر ظلمله
حقیقه - بزیک اوسبو مجسغه بغیشیب شکایت قشغه مجبور ایندی . اولرنیک قاشنده ایکی بولوق قدر و
قیمتیمز قاشندی ، بز حیواند مدنی بک نه یرده کورسه لر اولدیزه دورلر ، سکوی بزلر یاشیرون مذهبرغه
منسوب کشلرغه اوخشاش هر یرده قاجیب یاشیرون بولوشغه مجبور بولدوق !

دوره سار راست حقیقت اهدی باشده اولرنیک فکر بیدی مخفی تارقاته دورلر ، لکن بزیک توشونچه لریمز
آداغ اتمس ، بز اولرنیک اوزیمز ساقلاماساق ، اسان ناهاری بزلرغه هیچ وقت مهربانلق قلماس ! آرام
برماسلر . مثلاً - من اوز حالمدن عبرت آلورمن ، بزیک تیریلریمز بیک سویوب آیریپ سائیب
فائده کورمه لر اوزیمز اولرنیک آلدنمه اعتباردن توشوغلو قدورمز ، اما تیریلریمز اولرغه بیک قیمتیکدور
، سو بک اه سیغه اولر بزلرغه آدافچی دپ بهمان سورل یورمه لر ، نون جهاسه بزلرنی آدافچی لق ایله
عیسب قاردا سورلر . ما - اولرنیک اولر ریدن بیر نه سی حیه جیمق آدافچیلق قسه آنکه نواکی دپ
بزلر مثال کیمو ، درار ، قاراکیمز اهدیمز ! اسان ناهاری بزیک اوسومزغه قیداق «حق هجوملر قدورلر !
افندمه ! بزلر آدافچی بولاسق اسانرغه بیشه آلورمزمو ؟ اوزیمز بیک ساقلامق یولیمه شوخه
لق اهدیمز قلماسق اسان حسن بک سر و فسلریدن قوتلوشمزم ممکن بولورمو ایدی ؟ بوجاغقه جهاق بزلر
دداده منقرس ووب بولور اوسمه اوروغیمز دن نه شان قلدورمو ایدی ؟ شون جاغده رئیس ایله
«ش کات مولف» تر بیرغه یقنلاشدوروب نیمه توغریدن بولسه کبرک یچرلاشیب الدیلر .

یده نواکی اوزیمز سورمه هوز دواء فیور . باشقه حیوانلر مو شول انسانلرنیک دخل و تعرضلریدن
هیچ نه جاغده امین بولوب نه را آیدیمز ، نه تا عیبه تاخیرغه قوماسدن بو ظلملردن قوتلوش بیک حیره سیغه
کیرشماقن ضرور و لازم دور ، او حقده بزلردن کوچمراق غیردیراق جسدداخیریمز نه بیک اخبار قدورلر .
آنکدن دپ نواکی افندی سوزیمی توکاییب و خنددی . بوتون مجنس چومک جالورلر . دوامی بار .

شرقی ترکستان دولت قورولوشی مناسبتی ایله بولغان اولوغ عایشغه بغیشلانیپ
دارالمعلمین مدیری طوغرل بیک طرفندن سوزلانغان تیزمه .

فیمب نزاری عدالت براره افیس باشلانیدی * اوزولسی زنجیر ذلت عجب بر حال باشلانیدی
بیمبر روحه یلی فغانی خوشحاش باشلانیدی * چالشدی ملت غیرتله استقبال باشلانیدی

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 یکره اوج رجب شنبه کونی اهلی حمیتدن
 همه کانه قومندان لر کلبشدی بخشی نبتدن
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 قومندانلرغه باقیب دیدی ایلامک مدته خدمت
 همه مز بر آنا اولادی هم افراد بر مدت
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 اوترک لبق حسابی برله بزرغه سره آیلاب
 اطاعت قلدیلار هر قایسیسی قدینی خم آیلاب
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 اوراز بیکی قویولدی هب قومندانلر قراریدن
 اوشال مینکباشی یوسف جان ایرور ملت غلامبدن
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 بولوسلر برله بلام آیلاغان ایردیموکین کنکاش
 صبه صبح ایردیموکین آنکا بولوب بولداش
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 تمیز آیلر ایدی رقی قنب باد صبا خدمت
 دعا آیلر ایدی خوار اولماسون دیب دائما ملت
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 بیوک سردارلری کورغانده بر بردن سلام آیلاب
 تمام عسکر توروب صف آچدیلر یول احترام آیلاب
 یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلانندی
 کوتوب ایل باش وکیلنی بارچه سی بردن تورار ایدی
 وکیل لر نامینی بلامک اوچون یورتی قرار ایدی

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 اوتوب تاریخ برمینک اوج یوز ایلیلک ایکی هجریدن
 حکومتک فونافیه یغیددی عالی همتدن
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 عزیز مهمانبهز محمودندیم یک رهبر ملت
 شهرلق اندجالتق همده قرغزن دینک هیچ وقت
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 الب مصحف قولیغه خدمت ایتماکغه قسم آیلاب
 اوشالدم حاضرینغه قدی تأسیر کوزنی نم آیلاب
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 سوغوش ناظرلیقیغه مجلس اهلی فی تامانبدن
 بولوب مرکز قومندانی بو باتورلر آراسبدن
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 بوکون یکشنبه خورشید نا که چیقاردی باش
 که حائل بولماغبل حسنومنی آلرغه قلایدی فاش
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 بزیم بایراقیمیز رهنه کنده کیمشدی سما خلعت
 کولوب اویناب باقیب هریان ایدی شاه کدا خوشوقت
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 اوقوب شرقیلرن مکتبلیلر ملتنی مست آیلاب
 تمن نیک اوتراسیغه توردیلر باریب قیام آیلاب
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلانندی
 قیامی ساعت ایکیده خلائق انتظار ایردی
 آکورغه رسیمیز اجنبی شخصلرده بار ایردی

اوتوب دوری اسیری دوری استقلال باشلاندی

ایده اوشال ده حاجی ثابت برله مهمانیر

همه عسکرلری برلن یتب کندی قیوماندانلر

اوتوب دوری اسیری دوری استقلال باشلاندی

اوقولدی حاجی ثابت نیک تامانیدن بیانده

اعلان استقلال قورولدی ملی دوران

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

برار بوزی توپ آتیب ملی کوک بایراقنی اسدیر

منافق دینی مستلر اویلا تیب حسرتده قالدیلر

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

بولوب هیئت رئیسی حاجی ثابت عقل کاملدن

که اوفاف ناظری اول حاجی شمس الدین افاضدن

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

معارف ناظری مخدوم نجات ابولحسن حاجی

علی آخون بولوب مالیهغه صحیفه خانی

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

دعا آیلاپ یایب برجه حیت کاهنه یغلدیلر

مجاهدلر کلب صف تارتیبان بربر تزیلدیلر

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

دید یورتدا شلرم بوکون اسارتدن قوتولغان کون

بوکون ایرکن بولوب ملت حکومت قولغه کرغان کون

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

بوکون محکومتدن حاکمیتغه قدم باسدوق

یتلماس هم یوقالماس شانلی شوکتغه قدم باسدوق

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

سلام آیلاپ واضع قدیر میدانده تورغانلر

عدولر فیغوده خرسند اسدیلر اهل ایمانلر

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

وکیملر سمع بولدر خلاق مل بروانه

بورار ایردی عسکر صف تویوب میدانده مر دانه

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

نمایش حکمتینی بلدیلر آخر اویالدیلر

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

ینه عدلیهغه حاجی ظریف املی عدالتدن

مقتش حاجی اعلم بولدی اوز کاریغه عاملدن

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

ینه ایچکاری ایشلر ناظری یونس سعید حاجی

بولوب هیچ قالدی ملت فی آرمانی

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

هجوم آیلاپ خلاق است اوستلرغه تقدیلر

بند آواز برلن باش وکیل سوزغه کریشدیلر

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

بوکون کهنده چکان آهیز تنکریغه ینکان کون

مجاهدیلر و صندن دشمنان ایلمکینی قوروتقان کون

یغمبر سنتینی ایلامک اجلال باشلاندی

آچلدی باب رحمت بخت نصرئی علم آسوق

آلیت عبرت بو کوندن غالیتهغه قدم باسدوق

پیغمبر سنتینی آیلامك اجلال باشلاندی
 بیلنك محکومتینی یغشی کوردوک حاکمیتدن
 چقاردی اوزکالر بزنی قتلر آدمیتدن
 پیغمبر سنتینی آیلامك اجلال باشلاندی
 وطن فی سافلامقغه تنهاین غیرت قبلنك ابدی
 اولوغ ایرکن کومت قدرینی بولکون بیلنك ابدی
 پیغمبر سنتینی آیلامك اجلال باشلاندی
 نسی آیلادی یغلاب الهی ربنا دیدی
 عنایت آیلغل آندرغه دیب حدسز رجا قلدی
 پیغمبر سنتینی آیلامك اجلال باشلاندی

طوغرول رحیمی.

اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلامی
 بیلنك برنجه بلارکیدی دوات حاکمیتدن
 یتوشدی ظلم تلفت است ضیعت غیر مدین
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلامی
 کیمیک دیرلشدرم که خدمت بلاکز ابدی
 ایا زاهد صفیر ترک است خدمت چقمت ابدی
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی
 تمام ادلاب سوزینی قبهغه دوت دعا قلدی
 بو یولده برنجه ایرر سنک بارس فدا قلدی
 اوتوب دوری اسیری دور استقلال باشلاندی

آلتای تاغلری

آلتای تاغلری چیچاکدر آچار
 بوزیلمش خطایدر ییل کبی قچار
 قدر بویله ایمیش ای غریب آنه
 من بر تورکوم اولمک ایستهرم
 اکر شهید اولور ایسم
 قدر بویله ایمیش آی غریب آنه
 آلتای تاغلری قار سو تاغلری
 آناسز یتیملر یوللره باقار
 آلتای تاغلرنده کویدم سیجافده
 دوشمن جان ایزلاب اختاریب
 قدر بویله ایمیش ای غریب آنه
 آلتون کوش اوردوسر مه لرساچار
 ارسلان ییکتدر قوغلاب آط چاچار
 قانم فدا بولسون بویله وطنه
 دنیا یه حاکم بولوق ایستهرم
 جنت بولور میثم یریم
 قانم فدا بولسون بویله وطنه
 شهید اولاندلری آناسی آغلر
 محزون کوزلری یوره کنی باقار
 دوتار دولاشیرم مدق فوجاقده
 تنهای تونده کونده هر یاقده
 قانم فدا بولسون بویله وطنه

محمود ندیم

غیرتلی باتور:

غیرتلی «نور» دوشمان سَری یور «قوبه و ضمه» ضامدری سور «تورلی المیر» چکدیک یرالیر
سانسز ستمر «قلدی یمایر» ایسکنی ایزدی «یورسکنی وزدی» اهل عبالینک «غربتده یوردی
باحق سالغان» حاج ایبه آلوان «ایلچقیری سکنی» قسمشدی تالان «شوردی زولودیک» قانیکنی سوتدیک
حسرتلر آیلاب «زرد آلدی بوتدیک» آه فغالار «چبقدی فکته» اورلاب یتوشدی «معصوم مکنه
وحشت سوزولدی» اتمیش بل اولدی «مجرور بورم کدر» قاندرغه تولدی «سندی چبدمه ملر» قوزغالدی ایرلر
اوزولدی ایتدی «تمور کیشلر» ای شادلی مدت «آسکنی اوینات» منتقنی تولدور «اوزینکنی آنکلات
ایسکاری آتلا» رحم ایتمه اصلا «آلداسماغیل هیچ» بورنیکنی سافلا «نضا قلیچنی» قیندن سوغورغیل
آل ایتدی اوحنی «توغراب قلم قیل» نور کیت او چاغی «اوچماس چراغی» هر کیز یراشماس یرتفوج سوراغی
بولکان خضبلر «یورسکنی چاغیر» حاکلق آیلاب «ایزمتدی خاھیر» تنج تورسه تورن «بولماسه کیتسون
کانسوغه باریب» حکمیں یوربتسون «دردی و صدداش» حق سبدکه یولداش «ایمان پاکینک» قلمبکده بولداش
اولکان شھبدور «حایی بهشندور» قلعاسه غیری «تکریم سوزبدور» قرآن او قورلر «یاد ایلل یورلر
اولادارینک هیچ» او بو سابدورلر «تکریم مددقیل» نصرت ضرر قیل «حانبارلق اینسکان» ایرنی شاد قیل
ای صوفیزاده «بولغیل دعاده» یولداشلرینک هپ «یتسون مراده»

یورت خبرلری

عثمان علی بیك همیشه هم قانداغ توتیلغان

عثمان علی بیك ابدہ فوشت «اریعک» بوبون ایکمائی حکومنه اطاعت ایتمای «اوزباشیچه بولوب
دولنه قاراشلیق یاراغ» مال اشیلارنی ناسیب آلیب یولنی وسوب یولچیلرغه «کارواندرغه ظلم و تعدی قلیب
«مجلقنی بوزغال ایدی» حکومت طرفندن قانغان نصیحت و نییہ لرغه التفات قلمدی «بنا علیه اول باغیلرنی
توتشفه ناظرلر هیئتتی توخقام قلدی»

باش وکالت نیک فرمانی برلن بوندن ۷ بجی شعبان یکشنبہ کون چقدیم «مینک یولده قونوب» کینجه
مینک باشینی عفونمه برلن بردانه قرآن حکیم بیریب یوللادیم «بوندن بالدور شھردن برفاتار مذکور کینجه
مینکباشینی یبارغان ایردیم» عثمان علی بیك «بزنی ایلچیمزنی بخشی قبول ایتیب عزت و حرمت برلن یاندور

غان ایدی ، ایکنجی باریشده کینجه مینکباشی هنوز یولده ایکان ، عثمان علی بیکنیک یولدهغی ساقچیلری بزرگه اوق آتیب اوتاجدی ، بولرینیک بول حرکتیدن بزرگومانغه قالیب عثمان علی بیکنیک بزرگه حیلله چیللق قلغانلقی سزیلدی ، شونیک اوجون توغری چونک یولنی قالدروب ، قاراغولقنیک اوستی قزیل اوینی یوقاری طرفندن کان سووی موضعیدن توسوب چقدیم ، بزیب بارغونچهلق ، اول یردهغی بعضی بولانکچی طمع خورلرنی سوزی برلن غانجوغان پاشاسی قاچشغه اولکورکان ایکان . اوزاقدن قاره بولوتکی کیلیب تورغان عسکر لرنی کورار کورماس یوپقه کیم برلن حتی - توماقینی الشغه وقتی یتمای ، مشرب داوانیغه قاراب یول سالغان پاشانی قاچوروب خزینهلرینی تالان بولان قلمش خیالنده تورغانلرنی محاصره قلیب ، حکومتغه قاراشلی تمام نرسهلرنی یازدیروب برمونچه عسکرنی قالدیریپ عثمان علی بیکنیک قولا ب کینیدن یوردوم ایکنجی کونده مشرب داوانی نیک غربی طرفده ، اوق سولوده یکرمه اوچ نفر عسکرلری برلن فولغه آلدیم .

اوست کیمی یوپقه ایکان درحال یوستونیمنی سالیب اوستیغه یاییب توماقینی کیکیب ، اون اوق برلن اوقلانبلق تاپانچه بیریب تافدیریپ قویدوم قوش محمد فائضنی تاپانچه سینی آلدیم ، عثمان پاشاغه یوز ایلیک سر پول بردیم اوزینک هم عائلهلرینک بیش صندوقدهغی قمت بها نرسهلرینی تاپشوردوم . تورت کیلام ۱۰ دانه تاوار کوریه ، اون بیش تاغار کورونچ اون بیش تغار اون بردیم ، عثمان علی بیکنیک اوکاسی شهیدار باتورینیک عائله سیفه . بر قاره اوی ۲ دانه کیلام سکزدانه تاوار کوریه بردیم . عدی نیک اوغلیکه بر آط ، اوکاسینک اوغلیکه بر اطا بردیم یولده . تنچلق اسایشلرنی جایلاشدردم . عثمان علی بیکنیک عزت حرمت برلن کیلتوروب باش وکالتغه تاپشوردوم . فخری - ساقچیلر برلن حرمت برلن تنج پاشامقده دور

مرکز قومندانی: یوسف جان

وکیل عبداللطیف افندینک تشریفی

۱۵ نجی شعبانده . رئیس جمهور حاضرلرینک حضور عالیلرندن عالی یارقلر برلن محترم وکیل عبداللطیف افندی باش وکالتغه تشریف بیوردیلر ، مذکور افندینک تشریفی مناسبتیله باش وکالتده قومندانلرینک فوق العاده مجلسلری بولدی ، آرته سی محترم وکیل افندی یانکی شهرغه چقیب آنده توقیف ایتلغانلقی سبیلی تونکانلر ایله یانکیدن سوغوش باشلاندی .

ملی ایجاد .. برلی هنرچیلریمزدن

محمد آخون طاهر زاده نيك ايشلاپ چقازغان ياغاچ مطبعه سى ايشكه كېرشدى ، مطبعه معارف نظارتى نيك بناسنده دور - حاضره - مكتب درسك لرى باش ايله مشغول دور - تورلى بيورته لى قبول قىلشغه تيار - مطبعه معارف نظارتى اوزون مدت معطل تورغان - شولتوغرىده طاهرزاده استقلال جمعيتىغه معلومات يېرىب جمعيتدن ياردم سوراغان ايدى شول مناسبت برلن جمعيت ، مطبعه نى اوزىنى قاراماغيده يورغوزشغه حاضرق كورمقده ايدى ، انكلاساق معارف نظارتى مطبعه نى ايشقه كىرغىزىدور بونيك اوچون - مىلى مطبعه نى استقلال جمعيتى نيك قاراماغيكه البش مسئله سىنى موقت توختالدى .

مىلى امانت غالادانى بانكه سى : شرفى تركستان تجارت و زراعت نظارتى نيك يانبيده ، مىلى امانت غالادانى « بانكه اچىلدى ، بانكه غه مدير

بولوب احمد اخوند مؤمن زاده تعيينلاندى - كويدن يېرى شونداغ مىلى بانكه غه احتياج بىك زور ئيدى - خصوصاً سوداكرلر بىز نيك اشلرىنى آسانلاشدىرماقغه مىلى بانكه نيك اهميتى بيوكدور .

اندن بولدىن بعضى مه مذاكره لار اوچون آقسوغه كىتغان مالىه ناظرى محترم على اخونداى جنابلىرى ، سعادتلو غازى آتامزىك ذات شهبانه لرى طرفندن بىوك احترام عالى التفالرغه مظهر بولوب ۱۷ نجى رمضان ده كاشغرغه شريف يېزىلار ۵۰ باش و كالت اداره سىغه ايشلر مديرى بولوب محمدرضا خان تعيينلانمشدور .

عالى مقاملار . مرزومندانى يوسف جان غازى - حكومت طرفندن بىرلغان آيلقندن يته دن بىر بولا كىنى اليب قلەن الى يريم بولا بى مجاهدلر نيك فائده سىغه بردى . مركز قومندانى معاونى سيد قدرت الله خان اغدى آلتىنى بىتىن بىنى اليب قالغان ۴ - بولا كىنى مجاهدلر نيك فائده سىغه تاپشوردى - خداى تعالى نيك يولنده ، كىچىنى عمرىنى جانىنى مالىنى فدا قىلغۇچى عالى همت جوانمرد باتورلر يىز ايسان بولسونلر .

تجارت نظارتى غه : ايشلر مديرى بولوب افچوره اوغلى يوسف مظفر بىك تعيينلانمشدور

خصوصى علاوه يوقا تىلدى . خارجى دولتلر نيك سودا و كىللرى برلن موندن كىن هيچ بر سودا كر خصوصى علاقه قلميدور - موندن كىن بولغوسى سودا علاقه لرى حكومت ارهالى - جرت و زراعت نظارتى طرفندن بولادور . دىمك سوداكرلر يىز بولخصوصده تجارت نظارتى غه مراجعت قىلورلر - وزباشىچه علاقه قلغان كشى جوابكر بولور دىب ناظرلر هيئتتى توختام قلمشودور .

بلدرش : محترم اوقوغوچيلر غزغه بلديره مزكه - مجموعه مزنيك كىلغوسى
اوچونچى سانى - بيوك باتور - رئيس جمهور غارى آتامز خواجم نياز حاجم
حضر تلىرغە بغيشلانيب چقادور .

توزاتىش

نظار تلىرنيك ايكي شعبه كه تقسيماتى حقنדה ، مطبعه كچلىق بولوب اوشبو
يانكاشلىرى - توزاتىب اوقىلسون !
۱ - . . . ماده كه . . . " مى مدافعه هم اقتصاد نظار تلىرى ، ، حربيه ، خارجيه
، ماليه ، هم تجارت - صناعت - زراعت .
۲ - . . . ماده كه . . . " اداره هم مدنى نظار تلىرى ، ، داخله ، دينيه - عدليه
، معارف ، اوقاف هم حفظ صحت .

استقلال جمعيتى ذىك علمى هيئتى طرفندن

مجموعه مزده - حكومت اسلاميه مزغه بغيشلانغان قورولوش نظامنامهسى
درج ايتىلدى ، نظامنامه ده ، نظار تلىرغە بىر مونچه نظام قانونلار يوكلايدى ،
حكومت مزتركلارنيك اتابابا دن قالغان خلقچىلىق مصلحت چىلىق اساسيغە قورو
لوب تورادور . بىزنيك لائىهلر مزده بيوك كيمچىلىقلر بارلىق طيعيدور ،
لكن ملت مجلسى ، حكومت مز بونلرى كوروب تنقيد تصحيح و تكميل قاور
البتة ، هيئت بونى بىلب توروغلوق - يالغوز ملتكه خدمت قدارنده تكليف قاور
احترام ايله علمى هيئت .

تشكر قاور من : مجموعه من نيك اوشبو سانلرینی وجودغه چقار یاشده
بیوك خدمت قلغان مطبعه خادملری ، محمودخان افندی ایله جمال خان افندیلر
دن منتداری من - کیلغوسنی سانلرنی اوزوقتیده اولگورتدروب بریشلریغه ایشانه من
اعتذار : مجموعه من رسملی بولوب چقماقچی ایدی ، مطبعه ده سینگو غرافیه
بولماغان لقی توغرا لوتیارلانغان رسملر قالدیریلدی .

ایرکین ترکستان

هفته ده برقاتار چقادورغان دینی ملی سیاسی ” ایرکین ترکستان “، غزیته سیغه
آبونه دفتری هر قاچان آچوقدور ، غزیته نیک دوامی ترقی و تعالیسی اوچون
مشتری بولوب یازیلش هر بر وطنداشنیک بورجیدور .

(استقلال)

ایکی هفته ده برقاتار تارقالادورغان دینی ملی علمی سیاسی اجتماعی ادبی
اخلاقی تنقیدی ” استقلال “، مجموعه سیغه مشتری بولوب یازیلشغه

آلدورانیکیز ! آلدورانیکیز !

یل لقی ۲۰ - سر ، آله آیلقی ۱۱ - سر ، اوچ آیلقی ۶ - سر .

هر بر سانی بر سر - خارج اوچون پوشته حقى انماس .

مراجعت اوچون ادریس : کاشغر یارباغ - ملی استقلال مجموعه سینک اداره سی